صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

مباحثات

بروز بدھ 12 نومبر 1997

(بمطابق 11 رجب 1418 ہجری)

جلد 8 — شمارہ 5

سرکاری رپورٹ

مندرجات	صفحہ نمبر

1۔ تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ	1
2 ۔ نشانزدہ سوالات اور ان کے جوابات	2
3۔ اراکین اسمبلی کی رخصت	40
4۔ تحاریک التوا	40
5۔ توجہ دلاؤ نوٹس	53
6 ۔ قومی مالیاتی کمیشن کی رپورٹ کا پیش کیا جانا	63

صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

اسمبلی کا اجلاس اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز بدھ 12 نومبر 1997 بمطابق 11 رجب 1418ھ صبح دس بجکر ستائیس منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر، ہدایت اللہ خان چمکنی، مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

اَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیطٰنِ الرَّجِیْمِ ہ بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ہ

وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ بَعْضُھُمْ اَوْلِیَاءُ بَعْضٍ یَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَ یَنْھَوْنَ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ یُقِیْمُوْنَ الصَّلٰوۃَ وَیُؤْتُوْنَ الزَّکٰوۃَ وَیُطِیْعُوْنَ اللّٰہَ وَ رَسُوْلَہٗ ط اُولٰٓئِکَ سَیَرْحَمُھُمُ اللّٰہُ ط اِنَّ اللّٰہَ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ ہ وَعَدَ اللّٰہُ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِھَا الْاَنْھٰرُ خٰلِدِیْنَ فِیْھَا وَ مَسٰکِنَ طَیِّبَۃً فِیْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ط وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰہِ اَکْبَرُ ط ذٰلِکَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ ہ (پارہ 10، سورۃ التوبہ، آیت 70 تا 72)

(ترجمہ)، اور مومن مرد اور مومن عورتیں یہ سب ایک دوسرے کے رفیق ہیں ۔ بھلائی کا حکم دیتے ہیں اور برائی سے روکتے ہیں۔ نماز قائم کرتے ہیں ، زکوٰۃ دیتے ہیں اور اللہ اور اس کے رسول کی اطاعت کرتے ہیں یہ وہ لوگ ہیں جن پر اللہ کی رحمت ہو کر رہے گی یقیناً اللہ سب پر غالب اور حکیم و دانا ہے ۔ ان مومن مردوں اور مومن عورتوں سے اللہ کا وعدہ ہے کہ انہیں ایسی جنتیں دے گا جن کے نیچے نہریں بہتی ہوں گی وہ ان میں ہمیشہ رہیں گے ۔ ان سدا بہار باغوں میں ان کے لئے پاکیزہ قیام گاہیں ہوں گی اور سب سے بڑھ کر یہ کہ اللہ کی خوشنودی انہیں حاصل ہو گی اور یہی سب سے بڑی کامیابی ہے۔

نشانزدہ سوالات اور ان کے جوابات

Mr. Speaker: Honourable Muhammad Zahir Shah Khan, MPA to please ask his Question No.19. Zahir Shah Khan. (Not present, it lapses). Honourable Muhammad Zahir Shah Khan, MPA to please ask his Question No. 20. Muhammad Zahir Shah Khan, (Not present, it lapses). Honourble Abdur Rehman Khan, MPA to please ask his Question No.21.

*21 حاجی عبد الرحمان خان: کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائینگے۔ کہ(ا) ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کی سال ۹۴-۹۳ اور ۹۶-۱۹۹۵ء کی سالانہ آمدنی کتنی تھی۔ اور کن ذرائع ٹھیکہ جات سے حاصل کی گئی تھی؟

(ب)۔ مذکورہ رقم کہاں کہاں خرچ کی گئی ہے۔ ہر سال کی الگ الگ تفصیل فراہم کی جائے۔ نیز موجودہ وقت میں ڈسٹرکٹ کونسل کے پاس بچت شدہ رقم ہے یا نہیں؟

(ج) کیا حکومت بتا سکتی ہے کہ ڈسٹرکٹ کونسل پشاور میں کلاس فور سے لیکر گریڈ سولہ تک ملازمین کی تعداد کتنی ہے اور کہاں کہاں پر تعینات ہیں۔ تفصیل فراہم کی جائیں؟

وزیر بلدیات: جناب سپیکر صاحب (الف) کا جواب یہ ہے کہ ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کی سالانہ آمدنی کی تفصیل اور ذرائع آمدن ملاحظہ ہو گوشوارہ الف میں،

(ب) مذکورہ رقم کے خرچ کی تفصیل گوشوارہ ب پر ملاحظہ ہو، ترقیاتی اخراجات کا گوشوارہ، ت، ث اور ج پر ملاحظہ ہو۔ اسوقت ترقیاتی اخراجات کے لئے ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کے پاس مبلغ ۱،۱۵،۱۶،۹۱۷ روپے بمطابق بجٹ تخمینہ بچت پڑے ہوئے ہیں نیز تمام ترقیاتی اخراجات بعد از منظوری حکومت صرف کئے جاتے ہیں۔

(ج) ڈسٹرکٹ کونسل پشاور میں کلاس فور سے لیکر گریڈ سولہ تک ملازمین کی تعداد ۱۵۴ ہے

(ایک سو چوّن) تفصیل ملاحظہ ہو گوشوارہ 'ح - میں۔(گوشوارے کی تفصیل لائبریری میں ملاحظہ کریں)

حاجی عبدالرحمان خان: جناب دا سوال ما کڑے دے۔ دوی پخپله د آمدن تفصیل ورکړے دے خو خما په لړ داسے اعتراض دے نو که وزیر صاحب دا یقین دهانی راکوی کمیټی د لیډلو نو کمیټی ته دِ واستولے شی، د 93 نه تاحاله حساب کتاب ضروری شے دے۔ پشاور ډسټرکټ کښں ډیر لوټے زیاتے شوے دے۔ ستاسو په وساطت د دوی په خدمت کښں دا عرض دے چه هغه نورے ورسره نه سپړو، خو کمیټیٔ ته دِ حواله کړی۔

جناب فرید خان طوفان (وزیر بلدیات)، جناب سپیکر صاحب! عبدالرحمان خان چه کوم سوال کړے دے او کوم اوس تجویز نے پیش کړو۔ مونږ ته په دے باندے هیڅ اعتراض نشته۔ که حساب کتاب کیږی او دوی غواړی نو ما ته هیڅ اعتراض نشته، هلته کیمټیٔ ته دِ لاړ شی۔

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the matter be referred to the Standing Committee of Local Government.?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The matter is referred. Honourable Sher Zaman Sher Khan to please ask his Question No. 24 (Not present).

سید منظور حسین باچه :محترم سپیکر صاحب! غالباً شیر زمان شیر هم نشته خو په دے باندے خما یو سپلیمنټری سوال دے جی۔ دے سوال کښں شیر زمان شیر حکومت نه مطالبه کړے ده چه تور ډهیر یونین کونسل وو او د عوامو په مطالبه باندے دے نه بیا ټاؤن کمیټی جوړه شوے وه او آمدن نے نشته۔ لهذا دا دِ

ختم کړے شي۔ نو د صوبائي حکومت د طرفه نه جواب ورکړے شوے دے چه آمدن شته او هغه د آمدن تفصیل ئے هم ورکړے دے، 25 لاکھ 38 هزار روپئي آمدن ئے ښئو دلے دے او بیا ورسره د اخراجاتو گوشواره هم ورکړے ده۔ د اخراجاتو گوشواره کښې د ملازمینو د تنخواه په حقله باندے دوی 11 لاکھ 41 هزار او 5 سو 30 روپئي خرچ ښئو دلے دے۔ بیا ما جز "ج" اوکتلو نو په هغے کښې ملازمین چه دی هغه 40 نه Above دی نو خما پخپل خیال کښې که دا ډیر زیات وو۔ سل کسان به وو نو چه دا تنخواگانے په هغوی تقسیم کړی نو 11 هزار 4 سو 15 روپئي 30 پیسے Per head تنخواه راځی۔ خما خپل خیال دا دے جی، د مردان میونسپل کمیټئ کښې هم دغسے صورتحال دے۔ پانچ کروړ روپئي سالانه د هغے آمدن دے۔ او چار کروړ اسی لاکھ روپئي په اسټیبلشمنټ د هغے اخراجات دی، خما دا خواهش دے جناب سپیکر صاحب! ستاسو په وساطت زه جناب منسټر صاحب نه دا خواهش لرم چه که داسے یو کمیټي د اسمبلئ جوړه شي چه بلدیاتی ادارو باقاعده لکه Check up اوشي۔ دے آمدن او دے اخراجاتو کښې ماته خو ډیر لوئے گړ بړ ښکاری۔

جناب سپیکر: کمیټي خو Already شته۔ ستا سټینډنگ کمیټئ ته دغه ورکوی کنه ---

سید منظور حسین باچه: بس هغوی ته که ریفر شي او دے کښې خامخا ډیره توجه ورکول پکار دی۔ ډیر لوئے خرابے دے په دے بلدیاتی ادارو کښې، پیسه بالکل اوچ په اوچه خرچ کیږی۔ پانچ کروړ روپئي آمدن، چار کروړ اسی لاکھ روپئي په اسټیبلشمنټ باندے خرچ او بیا بیس لاکھ روپئي د ترقیاتی کارونو له پاره پاتے کیږی۔ دے باندے به څنگه ترقیاتی کارونه کیږی نو زه وایم که دا

ریفرشی۔ هاؤس نه تاسو تپوس اوکړنی او زه دا توقع لرم فاضل ممبرانو نه چه د دے به دوی حمایت اوکړی---

جناب محمد طارق خان سواتی :جناب ! میں اس سلسلے میں یہ گزارش کروں گا کہ تمام صوبے میں جتنے بھی بلدیاتی ادارے ہیں ان کے Expenses آپ دیکھیں تو ان کے Developmental expenses کم ہیں اور Non developmental expenses زیادہ ہیں اور جناب میں ڈسٹرکٹ کونسل مانسہرہ کے متعلق بات کروں گا کہ ڈسٹرکٹ مانسہرہ میں 100 سے زائد آدمی ایسے بھرتی ہیں جن کا کوئی کام ہی نہیں، صرف وہ یکم پر آتے ہیں اور تنخواہ لے جاتے ہیں اور اب جناب اس کے ساتھ ساتھ آپ نے دیکھا ہے کہ کوئی فنڈ ہمارے پاس ترقیاتی نہیں ہے،ماسوائے ڈسٹرکٹ کونسلز کے۔ لہذا اس سٹاف کو کم کیا جائے اور میں یہ گزارش کروں گا کہ پورے صوبے میں ان معاملات کی چھان بین کی جائے اور جہاں پر بھی سرپلس سٹاف ہے جناب ،غیر ضروری لوگ بھرتی ہوئے ہیں انہیں نکالا جائے تاکہ ترقیاتی کام ہوسکیں۔

جناب نجم الدین : جناب سپیکر ! خما عرض دا دے جی چه بعضِ ټاؤن کمیټئ چه کوم دی، د هغے بالکل آمدن نشته دے، اخراجات ئے زیات دی۔ زه منسټر صاحب نه لنډ دا سوال کومه چه آیا دوی څه دCalculations کولو چه د کومے ټاؤن کمیټئ بالکل آمدن نشته دے د هغے ختمولو څه اراده شته دے که نشته دے۔

ملک جهانزیب خان: جناب سپیکر صاحب! خما دے ورونړو د بلدیاتی ادارو متعلق وضاحت اوکړو۔ زه به دومره اووایمه چه د دے بلدیاتی ادارو چه څومره فنډز دی د هغے نه مونږه بالکل مطمئن نه یو او دے سلسله کښې دِ مکمل انکوائری اوکړے شی ۔ دے کښې چه کوم غیر ضروری تنخواګانے

خلقو ته ورکوی چه هغوی ډیوټیانے نه کوی یا غیر ضروری اخراجات دی هغه باندے دِ نظر ثانی اوکړے شی او فنډز چه کوم دی نو فنډزخو هډو مونږ ته څه پته او نه لګیدَه چه دا فنډ څومره وو او څومره پاتے دے او څومره خرچ شو۔ د دے متعلق ستاسو په نوټس کښ دا خبرے مو ضروری راوستلے۔

<u>بیګم نسیم ولی خان</u> : محترم سپیکر صاحب! دا مسئله چه کومه په دے هاؤس کښ راپورټه شوے ده، د دے سوال په حواله باندے۔ دا یو ساده شان سوال نه دے دا یو اهمه مسئله ده، د دے صوبے د مفاداتو، د دے صوبے د ترقئی او د دے صوبے د هغے ټولے کارکردګئ، داسے طریقه به وه چه اسمبلئی به ناستے وے او اسمبلئی به یو خاص مخصوص کار راغلے وے او ممبران به هغه مخصوص کار پورے تړلی وو۔ داسے یو بدبختی راغله په دے ملک کښ چه دا سسټم وران شو او هغه سسټم چه دا واړه واړه کارونه به کیدل، دا کمیټئی چه به وے، یونین کونسلے به وے، د هغے هغه چیئرمینان به وو، دا دوی ممبران، دوی به راپاسیدل او د هغے خلقو او د علاقو هغه کوم واړه واړه کارونه او وړے وړے مسئلے به ئے حل کولے۔ اوس وړو وړو مسئلو له ممبر راپاسی، دا څومره د تکلیف خبره ده، یعنی د ممبر د پاره تکلیف ده خبره ده او د سسټم د پاره د شرم خبره ده۔ یو ممبر راپاسی او په یو وړه مسئله باندے په اسمبلئی کښ د اسمبلئی دا قیمتی وخت دِ خرابوی۔ تاسو ته پته ده چه په اسمبلئی باندے څومره خرچ دے، د دے د پاره زه به دے هاؤس ته دا یو ریکویسټ اوکړمه چه دا هاؤس که چرته په یو داسے طریقه باندے، که مونږ ورته Suggestion اووایو او که قرارداد او یا ترمیم اووایو هغے له که دوی

هر څه نوم ایږدی خما مقصد صرف دا دے چه دا ټول مشکلات چه دی دا دِ دغے سټینډنګ کمیټئ ته ریفر کړی او هغے ته دِ دا اوونیلے شی چه تاسو کښینئ او مونږ له یو داسے طریقه کار جوړ کړئ چه هغه کوم لوکل ګورنمنټ سسټم چه وو چه هغوی به د علاقو او د خلقو وړے وړے مسئلے حل کولے، د هغے د پاره دا لوکل کونسلے او ډسټرکټ کونسلے په څه طریقه باندے Activate شی چه د دے ممبرانو دا مسئلے په ښکته سطح باندے حل کیږی نو د دے نه به بیا دا جهګړے نه جوړیږی۔ ممبر فنډ څه له غواړی؟ یعنی پخوا زمانه کښې به د ممبر فنډ نه وو، دا فنډ د یو خاص وخت نه پس شروع شوے دے۔ ممبر د دے د پاره فنډ غواړی چه دے په علاقه کښې ګوری چه ما د خلقو نه ووټ واغستو، د هغه مشکل دے، سړک نے نشته، د هغه مشکل دے، د کور په خوا کښې نے نالئی بهیږی او د هغے نه دوی ته سخا بوئی راخی، د هغه مشکل دے، سکول نے برباد دے ، د هغه مشکل دے، په هسپتال کښې داروګان نشته۔ که لوکل ګورنمنټ او لوکل سسټم کوم چه ښکتنے دے اومونږ دا Activate کړو نو دا بره ممبران چه دی، دوی به د ډیرو مشکلاتو نه بچ شی او کومو وړو وړو سوالونو د پاره چه د اسمبلئ دا ډیر قیمتی وخت چه ضائع کیږی دا به مونږ ته بچ شی او مونږ به نور د صوبے د پرمختګ د صوبے د ترقئ د آمدنئ د خیر ښیګړے کار او خبرے به اوکړو چه هغه په Long run کښې خمونږ د صوبے په فائده تمامیږی۔ نو خما هاؤس ته دا ریکوئسټ دے چه که چرته دوی ماسره په دے باندے اتفاق کوی چه یو جامع سوال اولیږلے شی او د هغے د پاره دغے سټینډنګ کمیټئ ته ریکویسټ اوشی، د هغے چیئرمین چه هر څوک وی زه به هغوی ته دا خواست کوم

چهImmediatly میټنګ راوغواړی او د ټولو نه اول او د ټولونه مُهمه خبره دا واخلی چه دا لوکل ګورنمنټ سسټم چه دے دا مونږ په کومه طریقے باندے Activateکړو؟ او په کومه طریقه باندے نے مونږه فعاله کړو؟ چه په دے صوبه کښ دے وړو وړو کارونو پسے ممبران منډے تړړے نه وهی او دوی ورپسے نه زورېږی۔ ډیره مننه۔

<u>جناب سلیم سیف اللہ خان</u>: جناب سپیکر صاحب ! محترمہ بی بی صاحبہ نے لوکل گورنمنٹ کے متعلق جو پوائنٹ Raise کیا تو میں ان سے متفق ہوں ۔ کہ ہمارے جو عوام کے چھوٹے چھوٹے مسائل ہیں میرے خیال میں شاید 70 فیصد انکے مسائل مقامی ہوتے ہیں۔ اور یہی مسائل بلدیاتی اداروں کے ذریعے نمٹائے جاتے ہیں۔ یہ صوبائی اسمبلی، قومی اسمبلی یا سینیٹ کے ممبران کا کام نہیں ہے کہ وہ نالیاں صاف کریں اور ہینڈ پمپ وغیرہ نصب کریں۔ بدقسمتی سے بڑے عرصے سے ہمارے صوبے میں ہم بلدیاتی الیکشن ، کوئی وجوہات ہونگی ضرور، لیکن میری ایک مرتبہ پھر حکومت وقت سے یہ گزارش ہے اور میں نے پچھلے دور میں آفتاب خان سے بھی یہی گزارش کی تھی۔ اس سے پہلے مرحوم میر افضل خان صاحب سے بھی گزارش کی تھی کہ ہمیں چاہئیے کہ یہ الیکشن ہم جلد ازجلد کرائیں کیونکہ جب تک یہ عہدیدار نہیں ہونگے اسوقت تک شاید ہم اس نظام کو مکمل طور پر نہیں چلاسکیں گے۔ جہاں تک کمیٹی کا تعلق ہے، اس ہاؤس میں ہو سکتا ہے کہ بعض ایسے ممبران ہوں جن کی اس میں دلچسپی اتنی نہ ہو لیکن میری یہ تجویز ہے کہ ہمیں ایک علیحدہ کمیٹی، یہ ایک اہم مسئلہ ہے اور جن ممبران کا شوق بھی ہے اور تجربہ بھی رکھتے ہیں، بہت سے ایسے ممبران یہاں ہیں جو ڈسٹرکٹ کونسل کے ممبر ، میئر یا چیئرمین بھی رہ چکے ہیں۔ انکی ایک مخصوص کمیٹی بنائی جائے اور وہ جو قوانین بنائے گئے ہیں ہمارے لوکل گورنمنٹ کے جو قوانین ہیں، ان کو بھی ضرور دیکھیں جو یہ ٹھیکیداری نظام ہے۔ اگر

آپ دیکھیں، آج میں سمجھتا ہوں کہ گرانی کی ایک بڑی وجہ یہ ہمارا ٹھیکیداری نظام ہے ۔ یہ دس روپے شیڈول میں لکھا ہوا ہے لیکن ٹھیکیدار صاحب جو ہیں وہ کہتے ہیں کہ بھئی مجھے سو روپے دو ، نہیں دیتے تو ٹرک کا سامان اُتار دو، تو میں سمجھتا ہوں کہ اس میں کافی پیچیدگیاں ہیں اور بہتر یہ ہو گا کہ ایک علیحدہ کمیٹی جس میں جن ممبران کا شوق ہے اور تجربہ ہے ۔ ان کے اگر یہ حوالے کیا جائے تو شاید بہتر ہو گا۔ شکریہ جی۔

محترمہ بیگم نسیم ولی خان: محترم سپیکر صاحب! خما د سلیم خان د دے تجویز سره بالکل اتفاق دے۔ ما خو ونیل چه سټینډنګ کمیټی بهActivate کړو خکه چه یو کمیټی خو شته خو که د هاؤس دا مرضی وی چه یو سپیشل کمیټی دِ جوړه شی، حقیقت دا دے چه دا مسئله ډیره زیاته اهمه ده او ډیر د زیاتے توجه ورده۔ یو سپیشل کمیټی ورله جوړه کړنی۔ هاؤس نه تپوس اوکړئ او یا تاسو ورله جوړه ونی خو چه هغے له یو وخت ورکړنی، یو Limited time ورله ورکړنی چه په دومره ټائم کښ به هغه خپل رپورټ بیا اسمبلنی ته پیش کوی خکه چه کمیټی داسے نه وی چه مونږ ئے د سټینډنګ کمیټنی نه ئے هم واخلو او هغه بله کمیټی هم په قلاره کښینی نو داسے کمیټی ورله جوړه کړنی چه هغه کمیټنی ته تاسو د یو وخت تعین اوکړنی۔ډیره مننه۔

جناب سپیکر: ستاسو د هاؤس خوښه ده چه څنګه ستاسو مرضی وی نو زه به هم هغه شان طریقه اختیاروم۔ خو که زه لږ غونډے یو ترمیمی خبره اوکړم۔ ګورنی جی ، چه د دے خپله سټینډنګ کمیټی شته دے چه د هغے حاجی بهادرخان صاحب چئیرمین دے۔ ټهیک ده جی تاسو ناست یئی، موجود ئے۔ د سټینډنګ کمیټنی خپل ممبران هم شته دے او دا ډیپارټمنټ د هغوی شے دے۔ په دوی باندے هیڅ پابندی نشته دے چه څوک هم هغے کښAssociate

کوی- هغوی راغوښتے شی بلکه جناب هغه کسانو ته باقاعده ټی اے ډی اے هم ورکړے کیږی، نو زه خو دا وایم چه د خپلے سټینډنګ کمیټئی بد اعتمادی به هم نه کوو، دا به ښه خبره نه وی ولے چه باوجود د دے چه سټینډنګ کمیټی دِ موجوده وی نو دا شان به خمونږ په هغے باندے یو قسم د عدم اعتماد غوندے قصه راځی- نو زه به دا عرض اوکړم او چیئرمین صاحب ناست دے هغوی ته به دا ریکویسټ اوکړو چه تاسو اجلاس راوغواړئی او سلیم خان ته به هم اووایو چه څومره تاسو په دے کښ Participation کول غواړئ- البته زه به ورته دومره عرض اوکړم چه که په دے کښ لږ داسے خلق راشی چه هغوی ګړِ دا ټی اے ډی اے چه کومه غواړی هغه او نه غواړی نو مونږ به په هغے باندے خوشحالیږو چه د اسمبلئی به خرچه لږه شان کمه شی، نو هغے باندے به ډیر زیات خوشحالیږو- خو بهرکیف چه څه طریقه کار وی هم هغسے به کیږی نو هغه به ډیر موزوں وی چه د سټینډنګ کمیټئی‌خپل نهه ممبران Over and above that چه څوک په هغے کښ ځان د ښه مفادو د پاره Associate کول غواړی نو خما خیال دے چه هغوی به دا ټول Matter thrash out کړی- صرف دا نه بلکه د هغوی په ډیپارټمنټ کښ چه څومره قیصے هم راځی هغه به ټولے اخلو، نو که تاسو داسے اتفاق کوئی نو- جی احمد حسن خان!

<u>جناب احمد حسن خان</u>: جناب سپیکر! رښتیا خبره دا ده چه د بی بی د خبرو کولو نه پس دا یو ګناه، ګستاخی یا نافرمانی لګی‌خو هغوی یو ډیر ښه تجویز او یو ډیره ښه خبره کړے ده او د لوکل ګورنمنټ د معاملاتو نه هیڅ څوک هم مطمئین نه دی، ممبران هم نه دی- د لوکل ګورنمنټ چه کوم سسټم دے او

جناب سپیکر، د هغوی چه کوم طریقه کاردے چه په هغے کښی دننه د افسرانو تقررئ، د هغوی د سینیارټی د هغوی پروموشن که تاسو دا اولیدلو، دا یو شتر بے مهار چه څه ته وانی هغه شانتے یو سلسله ده۔ مونږ بالکل د هغوی د تجویز سره د اتفاق او Further د هغے د سپورټ په بنیاد کښی زه ستاسو په خدمت کښی دا عرض کوم چه ستاسو دا رائے بهتره ده، مونږ هغه کسان چه کوم د لوکل کونسل سره متعلقه پاتے شوے یو بغیر د څه قسم، چه د هغے متعلق تاسو د کوم خواهش اظهار اوکړو د څه خرچ یا د ټی اے ،ډی اے د ډیمانډ نه بغیر مونږ په هغے کښی د هر قسم تعاون کولو ته تیار یو۔

سردار مہتاب احمد خان (وزیراعلیٰ صوبہ سرحد): جناب سپیکر صاحب ! مجھے اجازت ہے تو I think یہ ایک اہم معاملہ ہے اس اسمبلی کے سامنے پیش ہو رہا ہے اورمیں اس بات کا ذاتی طور پر مشاہدہ کر چکا ہوں کہ گزشتہ 79 کے بعد جب لوکل گورنمنٹ سسٹم کی پورے ملک میں Re-introduction ہوئی تو اسکے بعد جتنے بھی الیکشنز ہوئے ان میں Public representatives نے بھی اپنا کام کیا ۔ میرے خیال میں اب وقت آگیا ہے کہ ہم اگلے الیکشن کے لئے تیار ہوں۔ میں اس بات سے اتفاق کرتا ہوں کہ الیکشن نہ ہونے کی وجہ سے لوکل گو رنمنٹ سسٹم اس طریقے سے جواب نہیں دے رہا ' اس طرح سے لوگوں کی توقعات پر پورا نہیں اتر رہا ہے اور مجھے احمد حسن خان اورمحترم سلیم سیف اللہ صاحب کی اس بات سے بھی اتفاق ہے کہ اس پر توجہ دینے کی ضرورت ہے۔ بی بی صاحبہ نے جو ابھی اس پر اپنی رائے کا اظہار کیا ' یہ میرے خیال میں اب ساری اسمبلی کی رائے بھی ہے۔ اس بات سے میں اتفاق کرتا ہوں کہ ایک Study carry کرنے کی ضرورت ہے ' اس پر سٹینڈنگ کمیٹی سے میرے خیال میں اگر ہم کام لیں گے تو شاید اتنی ' جتنی دلچسپی دوسرے ممبر لینا چاہتے ہیں جو کہ اس کمیٹی کے اندرنہیں ہے' تو شاید وہ اور زیادہ

Contribution کریں، تو میری تجویز ہے کہ آپ سپیشل کمیٹی تشکیل دیں جو Members on the other side of the House بیٹھے ہیں، اُنکو بھی ہم متفقہ طور پر شامل کرنا چاہتے ہیں کیونکہ یہ ایک بہت اہم معاملہ ہے۔ اسکے Future پہ ہمارا Depend کرتا ہے اور میں اس بات پر یقین رکھتا ہوں کہ اگر لوکل گورنمنٹ سسٹم Properly function شروع کر دے تو ہماری لوئر سطح پر، نچلی سطح پر بہت سے معاملات اور مسائل ہیں جو حل ہو سکتے ہیں۔ اور ممبران اسمبلی پر جو دباؤ ہے یہ کم ہو سکتا ہے اور یہ اپنا کردار اور بہتر طریقے سے ادا کر سکتے ہیں، تو میں اس بات کے لئے آپ سے گزارش کرونگا کہ ایک سپیشل Select Committee کی تشکیل دے دیں جو Out side the House بھی لوگوں کو Associate کر سکے۔ ایکسپرٹس بھی اس میں موجود ہوں اور انکے ناموں کی تشکیل کے لئے ہم چاہتے ہیں کہ سارا ہاؤس Including opposition کیونکہ یہ پورے صوبے کا معاملہ ہے اور ہمارے عوام کی فلاح و بہبود کا معاملہ ہے۔ تو اسے مشاورت کے ساتھ تشکیل دیا جائے اور یہ ہم سمجھتے ہیں کہ Before the election we must be ready for the study carrying out اور اسکی جو رپورٹ ہو اسکی بنیاد پر ہم تصحیح کر سکیں، ہم تبدیلیاں لائیں اور اگر قانون میں تبدیلی لانے کی ضرورت ہے تو وہ بھی ہمیں کر لینا چاہئیے کیونکہ لوکل گورنمنٹ کا جو محکمہ ہے وہ عوام کی توقعات پر پورا اترنے سے ابھی تک قاصر ہے۔

جناب سپیکر: جان محمد خان!

جناب جان محمد خان خٹک: شکریہ سپیکر صاحب! دا ډیراهم سوال نن راپورته شو۔ حالانکه 1990 ، کښې ما د دے متعلق، دے کښې جناب ډیر قباحتونه دی۔ خو عجیبه دا ده چه یو قانون جوړ شی۔ یو سړے وو، حلیمی صاحب، هغوی یو کرین بُک جوړ کړو، بس هم هغه کرین بُک دِ او چلیږی او مونږ ګورو چه

انجن چلیږی خو هغے کښې دوه درے پرزے داسے دی چه هغه بالکل نه دی پکار، هغه خمونږ په سیاست باندے هم اثرانداز دی او خما دا خیال دے که مونږ دے کښې کښینو او په دے کښې مونږ کافی Amendments کولے شو جی، د دے لوکل گورنمنټ په سسټم کښې ډیرے لونے غلطیانے دی نو دا ډیره ښه طریقه ده چه دے ته یو کمیټی جوړه شی او زه د چیف منسټر صاحب دے تجویز سره اتفاق کوم چه هغه کسان کښینونی چا چه بلدیاتو کښې څه وخت تیر کړے وی- ما یو Question raise کړے وو چه په هغے کښې سلیم سیف الله خان هم ممبر وو، په هغے باندے دوی په وړومبی خل په میټنګ کښې برخلافی اوکړله خو چه کله دوی ښوں ته لاړل او خلقو سره نے خبره اوکړه نو بیا نے ماته اووئیل چه ستاسو دا تجویز چه کوم دے دا بالکل ټهیک دے-

حاجی عبدالرحمن خان: جناب سپیکر صاحب!-----

وزیر قانون: پوائنټ آف آرډر! دا څنګه چه خمونږ دے جان محمد خان صاحب خبره اوکړله چه دوی ایکسپرټ هم دی او سلیم سیف الله خان هم غواړی چه دے کښې دِ ایکسپرټ خلق راشی نو خما به دا خواست وی چه د دے د پاره چه کومه سپیشل کمیټی جوړونی نو د هغے چیئرمین دِ خمونږ جان محمد خټک او ټاکلے شی نو دا به ډیر ښه وی-

حاجی عبدالرحمن خان: دا کومه خبره چه دلته کښې کیږی دا خو د دوی خلاف خبره ده نو دوی څنګه دے کمیټو کښې راولئی- دا سوال نه بلکه زه سمه او یقینی خبره کوم چه خمونږ دا خبره خو د دوی خلاف ده، دا کارونه خو د دوی په مشرئی کښې شوے دی، لهٰذا دا زاړه خلق به پکښې یو هم نه راولئی او نوے خلق به راولئی-(قہقہے)

جناب سپیکر: جی۔

جناب فریدخان طوفان: (وزیرخوراک) جناب سپیکر صاحب! زه ډیر مشکور یمه چه د لوکل گورنمنټ په Affairs کښې د ټولو ممبرانو او د دواړو طرفونونه۔

جناب سپیکر: نه، هسے ستاسو اوس دا کوشش هم دے چه دا ځومره Questions دی، دا ټول دِ دَ اوس نه سټینډنګ کمیټئ ته په حواله شی۔ دا خبره هم ده کنه جی ----(قہقہہ)

وزیرخوراک: خما د پاره خو تاسو ټولو کار اوکړو، که اپوزیشن دے او که حکومت دے، خما خو دا خیال دے چه نن ټول سوالونه چه دی هغه تاسو بس پریږدنی او اوس په دے باندے یو فیصله اوکړئی، ځکه چه یو کمیټی ورته جوړونی او تاسو ټول په دے باندے متفق یئی۔ زه ډیر مشکور یمه چه خما دے وزارت کښې تاسو ټول ډیر تعاون کولو د پاره تیار یئی۔ د دے چیف منسټر صاحب د بی بی او د سلیم خان دے خبرو نه پس، په دے کومه موضوع باندے چه دا خبرے شوے دی دا سوال جدا دے او دا ایشو جدا ده۔ زه یو وضاحت کول غواړمه چه دا ټوله خبره چه کومه ده دا خما د پاره Guide line دے او دا خما د پاره رهنمائی ده چه دے دواړو طرفونو کوم هدایات ما ته اوکړل، خما په دے باندے هیڅ اعتراض نشته دے خو د منظور باچا خبره چه دا بلدیاتی ادارے چه کومے دی دا بُنیادی ځیزونه دی او په دے باندے موجوده حکومت چه کوم دے، دا چونکه د جمهوریت پیداوار دے او دا بُنیادی ادارے چه کومے دی چه دا د دے وطن د مسائلو حل دے۔ او دا خمونږ یقین دے چه په دے باندے دوه رائے نه شی کیدے۔ چونکه مونږ جمهوری خلق یو او دا جمهوری ادارے چه کوم دی بغیر د څه سیاسی نقطه نگاه نه مونږ دا ادارے هم هغه شانتے لکه ځنګه

چه تجویز دے چه دا کومے ادارے چه تراوسه پورے په معرض وجود کښ نه دی راغلی او د دے الیکشن نه دے شوے نو د ټولو نه لوئے چه کوم سیاسی بوجھ دے په دے منتخب ممبرانو، د هغے د کمولو یو علاج دے چه هغے کښ زیات تعداد سره مسائل داسے دی چه هغه مشکلات د دے ممبرانو نه کم شی ا ؤ هغه ادارو ته منتقل شی۔ د هغے علاج هم دا دے چه بلدیاتی انتخابات چه څومره زر کیدے شی او ممکن وی چه دا اُوشی۔ د دے سره د موجوده حکومت هیڅ قسم ته اختلاف نشته۔ مونږه په دے یقین لرو او مونږ د جمهوریت پیداوار یو۔ مونږ د دے نه صرف نظر کولے نه شو۔ خو د دے خبرے سره بالکل، زه وایم چه خمونږه او ستاسو د ټولو په نوټس کښ ده او قوم د دے نه خبر دے چه په تیرو شپږو میاشتو کښ مملکت پاکستان د څومره مشکلاتو او مسائلو نه دوچار دے او تیریږی د بحران نه، نو په هغے کښ حکومت Priority مقرره وی چه دے کښ اوله مسئله خو چه کومه ده هغه به کومه وی؟ نو دا مسئله چه کومه ده د اهمیت په حواله سره دا هم په ډیرو اهمو مسئلو کښ ده، خمونږه دے طرف ته هم توجه شته او موجوده حکومت به د دے هاؤس د جذباتو مطابق ډیر زر فیصله کوی او د هغے د پاره خپل فورمز دی، که څه وخت چیف منسټر صاحب او خمونږه د پارټئ مشره بیبی او د اپوزیشن په دے باندے هم تعاون او د هغوی هم دا خواهش وی نو بیا خو دا نامکنه نه ده چه څنی دا اُونه شی۔ زه دا تسلی اپوزیشن ته او قوم ته هم ورکول غواړم چه مونږ زر نه زر دا انتخابات اوکړو۔ دویمه خبره دا ده چه دا بلدیاتی ادارے چه کومے دی دا په حقیقت کښ د بُحران شکار دی، د دے کبله چه کومه دا واقعی چه ډیره خرابه کړے شوے ده، دا داسے نه ده چه دا په یو حکومت کښ یا په

دوه حکومتونو کښې یا په دے شپږو میاشتو کښې مونږ داسے ځائے ته اورسوله۔ مونږ ته چه دا کوم اوس حواله شوے دے دا انتهائي بے لارے کړے شوے وو۔ دا بالکل ټهیک خبره ده چه په دے کښې داسے تقرریانے هم شوے وے چه په هغے کښې کم ګریډ والا په لوئے ګریډ کښې لګولے شوے دی۔ دا سیاسی طور سره خلق Oblige کړے شوے دی۔ تر څو پورے چه دا موجوده حکومت راغلے دے او ماته دا محکمه حواله کړے شوے ده زه دا تسلی ورکوم چه ما په دے محکمه کښې په سیاسی نقطه نګاه سره نه د Appointment کولو کوشش کړے دے نه د چا د ورکوټی ګریډ نه لوئے ګریډ ته، بلکه هغه خلقو چه کومے غلطیانے کړے وے او خلق ئے د ورکوټی ګریډنه په لوئے ګریډ کښې لګولی وو، ما هغه را کم کړی دی او پالیسی څمونږه دا ده چه زرنه زر هغه خلق چه د چا پروموشن حق دے چه هغوی ته ملاؤ شی۔ جناب سپیکر صاحب! زه د دے هاؤس او د دے په ذریعه سره زه خپل د پیپلز پارټۍ ملګرو ته هم تسلی ورکومه، زه به درله مثال درکړم چه زه راغلم په نوښار کښې ډسټرکټ انجینئر چه کوم دے، هغه ما سره په یونیورسټۍ کښې سبق وے او د پیپلز سټوډنټس فیډریشن د طرفنه ئے څما سره الیکشن کړے وو۔ نن د نوښار چیف آفسر دے، هغه د پیپلز سټوډنټس فیډریشن د صوبے جنرل سیکرټری پاتے شوے دے، که ما سیاسی انتقام یا سیاسی Point of view سره تبادلے کولے نو ما به فوری طور سره نوښارنه د هغه ټرانسفر کړے وو۔ چه د ټولو نه مضبوط ترین او مالدار ترین ډسټرکټ کونسل دے نو که ما د پیپلزپارټۍ یا د نیشنل پارټۍ په دے ډیپارټمنټ کښې دننه څه کار کول غوښتے نو ما به اولنی اقدامات هغه کړی وے۔ دغه شان ما په دیر کښې هم داسے

کارونه کړی دی چه په هغے کښې ماته پیپلز پارټۍ، جماعت اسلامی او نورو جماعتونو دا تجویزونه راکړی دی چه ته په دے کښې د پیپلز پارټۍ د دور هغه خبرے ولے ختمول نه غواړے؟ د هغے د پاره ولے اقدامات کول نه غواړے؟ ته ولے د پیپلز پارټۍ د ممبرانو رائے ته اهمیت ورکوے؟ ما ورته اُووے چه کومه محکمه ماته حواله کړے شوے ده نو په دے کښې زه خدائے پاک ته هم جواب ده یم او قوم ته به هم جواب ده یم او دے خپلے پارټنی ته به هم جواب ده یم، چه زه د میرټ او زه د سیاسی نقطه نگاه سره څه امتیازی سلوک اوکړم. نه ما هر څائے دا کوشش کړے دے چه زه داسے کار اوکړم چه په هغے کښې د سیاسی وابستگۍ څه تعلق نه وی، زه راخم دے ته څنګه چه منظورحسین باچا اوفرمائیل چه د دے ادارو ټول اخراجات چه کوم دی دا زیات دی. جناب سپیکر صاحب! په دے کښې هیڅ شک نشته. دے تیرو حکومتونو د دے ترقیاتی کارونو پیسے، د دے وطن پیسے چه کومے دی هغه ئے په نورو خپلو کارونو، د خپلو سیاسی ملګرو، د خپلو پارټو د خلقو بهرتی کولو، دا ټول اخراجات چه کوم دی که تاسو اوګورنی یو ډسټرکټ کونسل یا یو میونسپل کارپوریشن داسے نشته چه په هغے باندے دا غیر ترقیاتی اخراجات زیا ت نه وی. نن خما میونسپل کارپوریشن چه کوم دے په هغے باندے د تیر حکومت په دور کښې دومره زیات بوجھ اچولے شوے دے چه په پیښور ښار کښې سړکونه مات دی، ټیوب لائټس نشته -------

جناب احمد حسن خان ، جناب سپیکر! پوائنټ آف آرډر '

وزیر بلدیات، که تاسو یو منټ ماله راکړنی.

جناب احمد حسن خان ، یو منټ څنګه ورکړو جناب سپیکر، د منسټر صاحب

المیه دا ده، Problem نے دا دے چه کوم صورت حال محترمے بی بی صاحبے په خپله ډیره خوږه ژبه باندے، ډیر درون او عزتمند کړی او خوږ نے کړی، هغه په یو داسے پولیټیکل طریقه سره جناب منسټرصاحب د خپل تقریر په ذریعه سره هغه دومره خراب کړی، د دے ټولو خامیانو طرفته چه کومه هغه اشاره کوی او څه Political gain کول غواړی جناب سپیکر، د هغے حل خو هم هغه دے چه کوم بی بی تجویز کړے دے۔ اوس پیپلز پارټئ څه کړی دی ' پیپلز پارټی به څه کوی؟ زه تاسو ته دا وایم چه زه د پیپلز پارټئ ممبر یم، ماته دِ منسټر صاحب اُووانی چه دے د دے محکمے وزیر دے چه تر ننه پورے په دیر کښ ما دوی ته د دے محکمے په حواله سره څه Request کړے دے؟ نه، نه مے دے کړے۔ ولے مے نه دے کړے؟ زه په ایماندارئی تاسو ته دا وایم چه مونږ دا حکومت کار کولو ته، په دے ممبرانو کښ زه یو هغه ممبر یم چه څما دا خواهش دے چه دا سسټم دِ اُوچلیږی، د دے ناکامی د قوم ناکامی ده، د صوبے ناکامی ده او بیا خمونږ د دے خپل سر ناکامی ده۔ نو زه دا درخواست کوم جناب منسټر صاحب ته چه پیپلز پارټئ په نوښارکښ څه کړی دی، هلته ئے څه کړی دی، بی بی یوه ډیره خوږه او درنه خبره کړے ده، لیډر آف دی هاؤس ورسره اتفاق کړے دے، اپوزیشن ورسره اتفاق کړے دے که دے Strictly د ضمنی سوال خبره کوی نو هغه دِ اوکړی، پولیټیکل تقریر جناب سپیکر دا مناسب خبره نه ده۔ او بیا به جواب درجواب وی او د هغے انجام به هغه وی چه کوم په دے مخکښ ورخو کښ خمونږه نوټس ته راغلے وو۔

<u>وزیر بلدیات</u>: جناب سپیکر صاحب! احمد حسن خان چه کوم تجویز کوی څه د هغه سره څه اختلاف نشته۔ خدائے حاضر و ناظردے چه د هیڅ پولیټیکل

نمبر سکور کولو اراده مے نه وه ، خو یو Background چه د کوم ذکراوشو نو ما هغهMention کول غوښتل-----

جناب احمد حسن خان : جناب سپیکر! Background د ټول سسټم گنده دے او د هغے د پاره مونږ د ده سره اتفاق کوؤ، دے دِ دا ټهیک کړی، مونږ ورسره امداد کوؤ، خبره ختمه۔

وزیر بلدیات : زه دا وایم چه د اخراجاتو خبره ما کول غوښتل چه منظور حسین باچه چه کومه خبره کړے ده ، خما د هغے خبرے سره بالکل اتفاق دے۔ داAffairs چه کوم دی دا دِ سټینډنګ کمیټئ ته لاړشی، په دے باندے زه تاسو ته دا خواست کوم چه سټینډنګ کمیټی دِ دا اُوګوری۔ او که تاسو سپیشل کمیټی ورته جوړول غواړئ، سپیشل کمیټی جوړولو باندے هم خما بحیثیت د لوکل ګورنمنټ منسټر هیڅ اختلاف نشته، خو زه صرف دومره خبره کول غواړم که دا اخراجات تاسو کموئ نو تاسو به د دے نه خلق اوباسئ۔ یوه خبره چه ده او هغه ډیره اهمه ده چه د هاؤس د ټولو ممبرانو اتفاق دے چه کوم کسان مونږ کمول غواړو نو بیا په اخباراتو کښ به راشی، خکه چه غریب خلق بهرتی شوی دی او که هغه غریب خلق ته اوباسے نو هغوی په دے ګرانئی کښ، په میونسپل کارپوریشن کښ150 کسانIllegal بهرتی شوی وو او که هغه ما ویستل نو په دے ګرانئی کښ یو سړی خپل بجټ جوړ کړے دے د دے د پاره چه خپله تنخواه ئے راغلے ده او د هغے نه پس نن موجوده حکومت کښینی اوکسان اُوباسی نو بیا هم په اخباراتو کښ د خلقو د طرف نه ډیر پریشر وی۔ دا ټولے خبرے زه ستاسو په نظر کښ، چونکه داIssue ډیر اهم دے نو دا خما حق جوړیږی چه کوم صورت حال دے

چه هغه تاسو ته کیږدم که سبا هم دا کمیټي کینټي نو تاسو به ئےReduce کوئی، نمبر به تاسو کمونی، په دے کښې چه کوم خلق سیاسی طور سره اغستلے شوے دی هغوی به تاسو ختمونی نو د دے د پاره زه تاسو ته وایم چه دا ټولے خبرے ستاسو په نظرکښې وی او د کمیټئ په نظر کښې وی، ماته هیڅ اعتراض په دے نشته -

بیګم نسیم ولی خان ، محترم سپیکر صاحب ! خبره ډیره واضحه ده، د کمیټئ فیصله اوشوله- اوس دا خبره به هم کمیټئی ته پریږدو که هغه د یو یونین کونسل یا د ډسټرکټ کونسل او د کارپوریشن په نوکرو کښې یا په دغه کښې بے قاعدګی اُووینی او هغه اووائی چه زه خلق کمول غوارم نو ته خو یوه با اختیاره کمیټی به جوړے، دا به نه کوے چه هغه به، هغه خبره چه خما د فائدے شے به ترے خما خوښ وی او خما د تاوان هغه به مے ترے نه وی خوښ، چه کمیټی کله دا Suggestion اوکړی چه په کارپوریشن کښې خلق زیات دی یا بے قاعدګئی شوے دی نو اُوباسئی ئے ترے نه او پکاردا دی چه دا ټول هاؤس د هغے سره په متفقه طور اتفاق اوکړی- اخبارونه هم پوهه کړئ او قوم هم پوهه کړئ چه دا د دے هاؤس د متفقه کمیټی فیصله ده چه خلق کم کړنی- د هغے به په وزارت باندے هم الزام نه راځی او د هغے په مونږه باندے هم الزام نه راځی‌خکه چه یو سړے بے ځایه بهرتی کیده نو پکار وو چه هغه دا سوچ کړے وے چه یو وخت به راځی چه د دے بے قاعدګئی تپوس به کیږی- په دے کښې هډو دوه رائے نشته- وضاحت فرید طوفان صاحب اوکړو او ډیر ښه ئے اوکړو چه وضاحت ئے اوکړه، په وضاحتونو ئے مونږه دغه نه کوؤ خو دا ده چه کمیټی ورله سمدستی جوړه کړه او ټائم ورته اوښایئ چه

دا ټولے خبرے پکښې اوښندنې، دا د کارپوریشن دا Overhead دغه چه دی دا دے هم پکښې او ښندی۔

جناب نجم الدین : جناب سپیکر صاحب! ډیره اهمه مسئله چیړلے شوے ده ۔ زه صرف دا درخواست کوم چه بلدیاتی ادارے چه کومے دی او کوم وخت کښې چه د هغے منتخب چیئرمینان وو سر، په هغه ټائم کښې ملازمین هم ټهیک ده نیولے شوی دی۔ خو په هغے کښې یو داسے کارکردگی هغوی په دے ټول صوبه سرحد کښې داسے کړے ده چه هغه د چا نه پټه نه ده۔ خو غټه مسئله دا ده چه د کله نه انتخابات بند شوی دی، ایډمنسټریټر ته یا بل چا ته اختیارات ملاؤ شوی دی نو بیا دا راغلے ده، چه یو طرف ته اخراجات خو کیږی، ملازمینو ته تنخواه ګانے ملاویږی، ټی اے ډی اے نورے خبرے کیږی۔ لیکن بل طرف ته د لوکل کونسل د انکم د پاره چا هیڅ قسم طریقه کارنه دے لټولے، نو ځما دا عرض دے چه په دے کښې انتخاباتو۔۔۔۔

وزیر بلدیات : جناب سپیکر صاحب! دا ایشو خو Settle شوه، دا خبره ختمه شوه۔ تاسو کمیټی جوړه کړنی او تاسو کمیټئ ته دا څیز حواله کړنی چه په دے باندے نور ستاسو وخت نه خرابیږی۔

جناب نجم الدین، سر! ځما خبره ختمه نه شوه، هغوی شور کوؤ۔۔۔

جناب محمد شعیب خان : ته کینه کنه نجم الدین خان، بل چاله هم موقع ورکړه کنه، ته مهربانی اوکړه کینښه کنه۔

جناب سپیکر: نجم الدین خان، تاسو یو منټ کینښه جی۔

جناب نجم الدین : زه چه خبرے کوم، دوی شور کوی (قہقہے) شور مه کونی بس ځما خبرے واورنی، غلی کینښی، بس ټهیک شوه، ټهیک خبره ده بیا به

خبره کوو جی، سر! خما عرض دا دے چه تاسوګورنی دوی ما خبرے ته نه پریږدی، زه به ولاړ یم چه کله دوی غلی شو (قہقہے) خما عرض دا دے چه کله انتخابات اُوشی او لوکل کونسلے جوړے شی، ما خو تاسو ته اوونیل چه زوړ ریکارډ راوباسئی چه آیا لوکل کونسلو کوم کاروته کړی دی په دے علاقه کښ، څومره تعمیری کار ئے کړے دے او نن زه دا وایم چه که په قومی اسمبلئ کښ دی که په دے صوبائی اسمبلئ کښ دی، دلته چه څومره زیات اکثریت کسان ناست دی نو په دے کښ ټول یا د لوکل کونسلو چیئرمینان دی خکه چه د هغوی په هغه ټائم سره ډیره ښه کارکردګی وه- خو چه د کله نه دا بریک راغلے دے، د هغه ټائم نه دیخوا هغه لوکل کونسلے په غلط لائن روانے شوے دی، ایډمنسټریټر ناست دے، هغه د انکم کوشش نه دے کړے- جناب، انتخابات دِ هم اوشی سر، د هغے د پاره یوه کمیټی دِ هم جوړه شی او بی بی چه کومه خبره کړے ده د دے سره خمونږه اتفاق دے- هغوی ما خبرے ته نه پریږدی-

جناب سپیکر، چیئرمین صاحب پاڅیدلے دے د لوکل ګورنمنټ سټینډنګ کمیټئ---

جناب بہادر خان، جناب سپیکر صاحب! انشاالله تعالٰی دے له به زر تر زره مونږ د کمیټئ میټنګ راوغواړو او تاسو تسلئ ساتئی چه دا شے به مونږه بالکل صحیح طریقے سره هینډل کړو، هر قسمه مسئله چه وی هغه به مونږ حل کوو-

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر! محترمہ بی بی صاحبہ، سردار صاحب اور سلیم سیف اللہ صاحب کے بعد سیلیکٹ کمیٹی کے حوالے سے میں ایک ریکوئسٹ کروں گا کہ یہ بڑی اچھی تجویز

ہے اس کے Terms of reference میں جہاں تک لوکل گورنمنٹ کا سسٹم ہے اس پر تو وہ کمیٹی بات کرے گی کہ اس میں کیا خامی ہے، سٹاف زیادہ ہے، پیسہ فضول خرچ ہوا ہے لیکن ہمارے ساتھی نے جس گرین بک کی بات کی ہے یہ مارشل لاء کے دور میں ایک ڈکٹیٹر نے بنائی تھی۔ اُس کے دور میں لوکل گورنمنٹ ایکٹ پاس ہوا تھا اور اس میں منتخب کونسلیں جو تھیں ان کے کوئی اختیارات نہیں تھے بلکہ ایک ڈپٹی کمشنر اس کو معطل بھی کرسکتا تھا اور اس میں یہ بھی تھا کہ کوئی سیاسی سطح پر الیکشن بھی نہیں ہوا۔ تو میں سمجھتا ہوں آپ جب Terms of reference بنائیں تو اس ایکٹ کو بھی شامل کریں، اس سلیکٹ کمیٹی کے لئے تاکہ اس پر غور کیا جائے اورجمہوری انداز میں اس میں جو اصلاح ہو سکتی ہے وہ اصلاح کریں۔ میری یہ تجویز ہے۔

<u>بیگم نسیم ولی خان</u>، محترم سپیکرصاحب! دا قصه دلته کښې خلاصه کړه که هر يو سړے پاڅی او په دے باندے تقرير کوی ۔ دا Terms of reference به هم مطلب دا دے چه ته يو شے Totally حواله کوے په هغے کښې به دا ايکټ هم راځی کنه۔ او دا ايکټ چا جوړ کړے دے؟ خو مونږ جوړ کړے دے کنه۔ دا ايکټ جوړولے هم مونږ شو او ورانولے نے هم مونږ شو۔ دا به مونږ وران کړو، ايکټ به هم پکښې دغه کړو۔ د دے نه پس که بيا په بحث جوړونی نو مطلب دا دے چه هسے اسمبلی خرابونی۔

<u>جناب سپیکر</u>، تاسو مهربانی اوکړئی او خبرے ته لږ غوږ کيږدئی۔ هسے يو تجويز زه تاسو ته پيش کومه، مخکښې چه څنګه خبره اوشوله۔ سټيډنګ کميټی د هغے شته، ټهيک ده جی، اوس Participation غواړی۔ وزيراعلٰی صاحب دا اوفرمائيل چه د دے د پاره ورسره يو سيليکټ کميټی هم جوړه کړنی يا سپيشل کميټی ورسره هم جوړه کړنی۔ ما مخکښې هم عرض اوکړو او بيا

هم تاسو ته دا عرض کوم چه په خانے د دے چه مونږ د دے سره Paralell بله کميټي جوړوؤ- سټينډنګ کميټي والا چيئرمين صاحب پاځيدو، هغوی چه څه هم عرض اوکړو خو زه يو فارمولا تاسو ته پيش کوم زه به دا عرض اوکړم چه ليډرآف دی اپوزيشن او هره يوه پارټي چه دلته کښې خوئږه په هاؤس کښې ده د هغوی نه به مونږ يو يو کس اُوغواړو چه هغوی دِ هم د دے سره Join کړی، Expert کسان چه کوم دی، مونږ د پی اے سی په سب کميټئ کښې د هائی کورټ يو ريټائرډ جج هم راغوښتلے دے او هغه هم پکښې مونږ کيښنولے دے- چيئرمين صاحب سره دا اختيار شته چه څومره تاسو ورته Experts واينی هغه به هم را وغواړی- بله ستاسو خپله لاء رفارمز کميټي ده چه کوم د قانون قباحت دے هغه تاسو په هغے کښې Take up کولے شئی- نو بيا صورت به دا وی چه داسے طريقه باندے چه دا ستاسو خپله سټينډنګ کميټي چه ده، بل لکه بی بی اُوفرمائيل چه هغوی څه فيصله اوکړی که هغوی وائی چه Down sizing کوؤ نو ټهيک ده که هغوی وائی چه Over sizing کوؤ نو هم ټهيک ده، ځکه چه د کميټئ د رپورټ مقصد دا نه دے چه هغوی هلته يو رپورټ اوکړو او هغه ټهيک شو، نا، هغه رپورټ به دے هاؤس ته راځی او ستاسو دے هاؤس ته به پيش کيږی، که تاسو وائيی چه دا ختمے کړئی، دا Planning، هغه به ختميږی که تاسو وائيی چه دا مه ختمونئ نو هغه به نه ختميږی- د هغے دا طريقه کار دے- نو بهترين صورت به دا وی چه دا خپله سټينډنګ کميټي دِ وی Over and above that مونږ به ليډر آف دی هاؤس، ليډر آف دی اپوزيشن او د هر يو پارټئ پارليمانی ليډر او Independent حضرات هم که څوک پکښې شامليدل غواړی شامل دِ شی او Expert، نو په

خائے د دے چه دوه Paralell bodies روان وی نو بعضِ وخت دِ دغه پکښ فرق راشی۔ نو ښه به دا وی چه دا هم یو کمیټی ته ریفر کړو او ټائم ورته فکس کړو۔ نو تاسو دے سره متفق یئی چه په دے طریقه باندے دِ اوشی۔

Is it the desire of the House that as I have explained in pushto, the mater should be referred in this very manner to the Standing Committee of the Local Government?

(The motion was carried)

<u>Mr . Speaker:</u> The matter is so referred and the Chairman is directed to furnish his report within a period of one month.

تهیک شوه جی .**Thank you very much**۔

<u>جناب احمد حسن خان</u>: د دے متعلق سر خما، ستاسو رولنګ نظر انداز کول خو به ډیر زیات زیاتے وی خو ټول ریکارډ کتل او ټول دغه، جناب سپیکر، زه وایم چه دے له درے میاشتے ورکړنی نو دا به مناسب وی یا خیر دے دوه، یوه خو ډیره زیاته کمه ده ځکه لس پنځلس ورځے خو ستاسو-----

<u>جناب سپیکر</u>: تاسو ته یو عرض کومه، ما میاشت معیاد ورکړو او کمیټئ سره دا اختیار دے که هغه په میاشت کښ خپل کار **Complete** نه کړی نو هغه **Extension** د پاره **Apply** کولے شی۔ چونکه د **Extension** د پاره دے هاؤس ته **Apply** کولے شی بیا د هاؤس خوښه ده که هاؤس وائی چه **Extension** ورکوؤ نو ور به کړی۔ او کیدے شی چه وائی نه ورکوؤ نو بس ستاسو اختیار دے، اختیار ستاسو لاس کښ دے۔

<u>وزیر بلدیات و خوراک</u>: جناب سپیکر صاحب! زه تاسو ته یو درخواست

کومه۔ احمد حسن خان په اول خل باندے ډیر ښه تجویز درکړے دے نو دا مهربانی اوکړئی، خکه چه د اسمبلئ سیشن به نه وی او بیا به‌ستاسو، دا خیز وخت غواړی، د دے ریکارډ کتل غواړی، که ربتیا ورسره دغه کوی نو وخت غواړی۔

جناب سپیکر: ورکولے شی۔ دا دوی سره خپل اختیار دے ----

حاجی محمد عدیل: جناب سپیکر صاحب! اگر آمبلی کا سیشن نہ بھی ہو تو آپ As a Chairman ,extend کر سکتے ہیں۔

Mr. Speaker: Any time, any time I can extend.

خما مطلب دا نه وو جی۔ د هاؤس مطلب دا دے، فرید خان، چونکه زه هاؤس منتخب کړے یمه۔ نو خما وینا چه ده دا هم ستاسو وینا ده۔ زه بالکل ورکولے شمه۔

Mr. Ahmad Hassan Khan: Personal explanation, Mr. Speaker sir,

منسټر صاحب غلطه وانی او دا خبره بی بی هم منلے ده، خما سره تے همیشه مهربانی کړے ده، ما په ډیرو موقعو کښې کیدے شی چه صحیح تجاویز نه وی ورکړے خو د یو موقعے نه په زیاتو موقعو کښې ما د خپل علم مطابق صحیح تجاویز ورکړی دی۔

جناب سپیکر: نو داسے به ټهیک وی، ترمیمونه پکښې نه کوو، میاشت نائم ټهیک دے خو که Possible وی نو بیا هغه د Extension د پاره ونیلی شی۔

جناب نجم الدین: جناب سپیکر ------

جناب سپیکر: نجم الدین خان! مخکښې خو----

جناب نجم الدین: تهٔ سر۔

جناب سپیکر: جناب اکرم خان دُرانی صاحب ' To please، اجتماع ته تلے دے، که څوک په سپلیمنتری کوی چه دا دِ هم لارشی نو دا به هم ورسره خی۔

ملک نقیب اللہ خان: جناب سپیکر، په دے کښې خما یو ضمنی سوال دے جی۔

جناب سپیکر: سپلیمنتری به هم ورسره کمیتئی ته خی۔ جناب محمد کریم بابک صاحب۔ تش د خپل سوال نمبر اووایئی جی۔

*116 جناب محمد کریم بابک: کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ

(ا)۔ ضلع بونیر میں لوکل گورنمنٹ کا محکمہ کب سے کام کر رہا ہے۔

(ب)۔مذکورہ محکمے کو تاحال کون کون سی مدوں سے کتنی رقم فراہم کی گئی ہے؟

(ج)۔ مذکورہ محکمے کے اخراجات کی مکمل تفصیل بمعہ ترقیاتی سکیمز پراجیکٹ، متعلقہ ٹھیکیداروں کے نام اور سفارش کنندہ کے نام فراہم کئے جائیں۔

وزیر بلدیات: (ا)۔ محکمہ بلدیات و دیہی ترقی ضلع بونیر سال ۱۹۹۱ میں قائم کیا گیا۔

(ب)۔ محکمہ بلدیات و دیہی ترقی ضلع بونیر میں اسسٹنٹ ڈائریکٹر کو مختلف مدوں میں مندرجہ ذیل ترقیاتی فنڈز مہیا کئے گئے۔

(ا)۔ کپ پروگرام: ./4,88,43,600روپیہ

(۲)۔بی۔ٹی۔آر۔: 99,36,000روپیہ

(۳)۔ایم۔اینڈ۔آر۔: 2,40,000 روپیہ

(۴)۔سی۔ایم۔ڈی۔: 72,90,000 روپیہ

جن کی تفصیلی رپورٹ منسلکہ (ا) پر ملاحظہ کی جاسکتی ہے تاہم ڈسٹرکٹ کونسل ضلع بونیر کو مختلف مدوں میں مندرجہ ذیل فنڈز فراہم کئے گئے۔

(ا)۔ کپ پروگرام سال 1993-94 -/49,50,000 روپے

(۲)۔سوشل ایکشن پروگرام سال 1994-95 48,00,000 روپے

(۳)۔ایضاً"۔ سال 1995-96 -/20,00,000 روپے

(۴)۔چیف منسٹر ڈائریکٹیو پروگرام 1994-95 -/1,51,00,000روپے

(۵)۔ کپ سیونگ 1993-94 -/1,26,000 روپے

(۶)۔بونیر ڈیویلپمنٹ پروجیکٹ 1995-96 -/54,30,000 روپے

(۷)۔ڈسٹرکٹ کونسل فنڈ 1991-92 تا 1995-96 -/2,24,09,441 روپے۔

جن کی تفصیل منسلکہ (ب) پر ملاحظہ کی جا سکتی ہے۔

(ج)۔ مکمل تفصیلی رپورٹ منصوبہ جات اخراجات ٹھیکیداروں کے نام بمعہ سفارش کنندہ کا نام منسلکہ (ج) پر ملاحظہ کی جا سکتی ہے۔

جناب محمد کریم بابک : سپیکر صاحب ! زه ستاسو ډیر شکرگزار یمه چه وزیر موصوف، بی بی صاحبې، چیف منسټرصاحب او نورو ملګرو چه کومې خبرې اوکړې او سوال کمیټی ته لاړو نو زه په دې کښې یوه خبره کول غوارم چه ددې ---------

جناب سپیکر : کمیټئی ته لاړو نو هلته به پرې خبره اوکړنی کنه -

جناب محمد کریم بابک : زه پکښې یو خبره کول غوارم خکه چه وزیر موصوف صاحب ډیر په ښه تفصیل سره بیان ورکړو خو خمونږ خونږ د اپوزیشن ملګری احمد حسن خان هغوی نے په جواب نفی اوکړه- زه دوی ته ستاسو په وساطت باندې یو یقین دهانی ورکومه چه په 1995-96ء کښې کوم الیکشن شوے وو، په لوکل باډیز کښې چه کوم خُرد بُرد شوی وو- ----

جناب سپیکر : یره بس مهربانی اوکړنی، دا خبره نوره مه اوږدوئ

Mr Hameedullah Khan, MPA to please ask his Question No. 118 تش

Question یاد کړتی جی۔

*118 ۔ جناب حمید اللہ خان : کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ

(ا)۔پی ایف ۳۴، ضلع دیر میں 1993 سے 1997 تک ڈسٹرکٹ کونسل دیر سے کل کتنی رقم ترقیاتی سکیموں پر خرچ کی گئی ہے؟

(ب)۔مذکورہ ہر سکیم کا نام اور جگہ کی تفصیل فراہم کی جائے ۔

وزیر بلدیات: (ا)۔پی ایف ۳۴، ضلع دیر میں سال 1993 سے سال 1997 تک ڈسٹرکٹ کونسل فنڈز سے ترقیاتی سکیمون پر مبلغ -/46,16,000 روپے خرچ کئے گئے ہیں۔

(ب)۔ سکیم تخمینہ لاگت سکیم اور مقام کی تفصیل منسلک ہے۔

جناب سپیکر : بس ټهیک شوه Referr شو۔ هغه سمه دمه قیصه وی، بیا ورله هسے طول ورکوئ۔ جناب کریم بابک صاحب دا 128 اووایئ جی۔ جناب کریم بابک صاحب تش Ask نے کړنی - .Please ask question No 128 تا سره خما خیال دے چه Questions هم نشته دے که څه چل دے؟۔

جناب کریم بابک : نشته جی۔

جناب سپیکر : نو هغه مو څه کړل؟ سوال نمبر 128 الف ب ج۔ هغه ختم شو، دا128 دے جی۔ تش دا دوه لفظونه اووایئی جی۔118 خو اوشو کنه۔ اوس 128 اووایئی بس صرف دو ټکی اووایئی سوال نمبر 128 الف ب۔ج'

128 ۔ جناب کریم بابک : کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ

(ا)۔ آیا یہ درست ہے کہ اکتوبر نومبر 1994 اور فروری مارچ 1995 میں ضلع بونیر میں ہونے والے ضمنی انتخابات میں سرکاری خزانے سے اور دیگر ذرائع سے کروڑوں روپے

خرچ ہوئے ہیں

(ب)۔اگر(ا) کا جواب اثبات میں ہو تو حکومت مذکورہ ضمنی انتخابات میں ہونے والے خرچ
کی مکمل تفصیل فراہم کرے۔

وزیر بلدیات:(ا)۔ ضلع بونیر میں اکتوبر نومبر 1994 اور فروری مارچ 1995 کے
دوران مختلف ترقیاتی پروگراموں کے تحت مندرجہ زیل رقوم
خرچ کی گئیں۔

(ا)۔ڈسٹرکٹ کونسل فنڈ: 4.200 ملین

(۲)۔چیف منسٹر ڈائریکٹو: 18.930 ملین

(ب)۔مذکورہ فنڈز کے اخراجات اور سکیموں کی مکمل تفصیل منسلکہ
(الف) اور (ب) پر لف ہے

جناب محمد کریم بابک: زہ دوزیر موصوف صاحب ----

جناب سپیکر: بس اوشو جی Referr شو، دا کافی دہ۔

Honourable Saleem Saifullah Khan to please ask his question No. 132.

تاسو ئے هم Short او وانیی۔

*132 جناب سلیم سیف اللہ خان: کیا وزیر بلدیات از راہ کرم ارشاد فرمائینگے کہ
(ا)۔ سال ۹۷-۱۹۹۶ء کے ایکسپورٹ ٹیکس کی وصولی کے لیے مختلف ٹھیکیداروں کو دیئے گئے
کنٹریکٹ کی تفصیل بتائی جائے۔

(ب)۔ صوبے میں ایکسپورٹ ٹیکس سے حاصل ہونے والے مجموعی محاصل Revenue کتنے
ہیں؟

(ج)۔ ٹھیکیداروں کو ٹیکس وصول کرتے وقت اپنے اختیارات سے تجاویز کرنے سے روکنے

کے لیے کیا اقدامات کئے گئے ہیں۔

<u>جناب فرید خان طوفان:</u> (وزیر بلدیات) ا۔ مطلوبہ تفصیل درج ذیل ہے۔

نمبر شمار	ضلع کونسل کا نام	ٹھیکے کی رقم
۱۔	ڈسٹرکٹ کونسل پشاور	۵٬۸۵٬۲۷٬۰۰۰ روپے
۲۔	ڈسٹرکٹ کونسل نوشہرہ	۴۶٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۳۔	ڈسٹرکٹ کونسل چارسدہ	۱٬۴۴٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۴۔	ڈسٹرکٹ کونسل مردان	۱٬۷۴٬۷۸٬۶۲۲ روپے
۵۔	ڈسٹرکٹ کونسل صوابی	۱٬۰۶٬۲۰٬۶۶۳ روپے
۶۔	ڈسٹرکٹ کونسل کوہاٹ	۱٬۸۶٬۱۰٬۰۰۰ روپے
۷۔	ڈسٹرکٹ کونسل کرک	۴۳٬۲۶٬۰۰۰ روپے
۸۔	ڈسٹرکٹ کونسل بنوں	۸۸٬۳۷٬۴۸۰ روپے
۹۔	ڈسٹرکٹ کونسل لکی مروت	۴۶٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۱۰۔	ڈسٹرکٹ کونسل ڈی آئی خان	۵۲٬۵۰٬۰۰۰ روپے
۱۱۔	ڈسٹرکٹ کونسل ٹانک	۴۶٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۱۲۔	ڈسٹرکٹ کونسل سوات	۱٬۶۳٬۱۲٬۰۲۱ روپے
۱۳۔	ڈسٹرکٹ کونسل بونیر	۶۰٬۸۰٬۱۱۵ روپے
۱۴۔	ڈسٹرکٹ کونسل ملاکنڈ	۱٬۳۴٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۱۵۔	ڈسٹرکٹ کونسل دیر	۱٬۲۵٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۱۶۔	ڈسٹرکٹ کونسل چترال	۲٬۲۵٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۱۷۔	ڈسٹرکٹ کونسل ایبٹ آباد	۳۸٬۰۰٬۰۰۰ روپے
۱۸۔	ڈسٹرکٹ کونسل ہری پور	۲٬۹۰٬۰۰٬۰۰۰ روپے

۱۹- ڈسٹرکٹ کونسل کوہستان ...،۰۰،۴۸ روپے

علاوہ ازیں ضلع کونسل مانسہرہ، ضلع کونسل بٹگرام اور ضلع کونسل شانگلہ کے ایکسپورٹ ٹیکس کی وصولی محکمانہ طور پر کی گئی ہے۔ جس کی تفصیل درج ذیل ہے۔

نمبر شمار	ضلع کونسل کا نام	وصول شدہ رقم
۱-	ضلع کونسل مانسہرہ	۳۴،۳۱،۳۲۷ روپے
۲-	ضلع کونسل بٹگرام	۱۱،۰۱۵،۵ روپے
۳-	ضلع کونسل شانگلہ	۹،۸۸،۸۷۵ روپے
	کل میزان	۴۹،۳۵،۲۱۳ روپے

ب۔ صوبے میں ایکسپورٹ ٹیکس برائے سال ۹۷-۱۹۹۶ء سے ہونے والے مجموعی محاصل مبلغ۔ ۱۲۴،۷۷،۷۶،۲۹ روپیہ ہیں۔

ج۔ ٹھیکیداروں کے ساتھ ایگریمنٹ میں شرط رکھی گئی ہے کہ وہ حکومت کی منظور شدہ شرح سے زیادہ برآمدی ٹیکس وصول نہیں کریں گے اور اگر انہوں نے کسی قسم کی خلاف ورزی کی تو ان سے گیارہ گنا جرمانہ وصول کیا جائے گا اور اگر کسی ٹھیکیدار نے اس طرح کی مسلسل خلاف ورزیاں کیں تو اس کا ٹھیکہ منسوخ کردیا جائے گا۔ اس ضمن میں حکومت کی طرف سے جاری کردہ ہدایات کی نقل لف ہے۔

جناب سلیم سیف اللہ خان: جناب سپیکر صاحب! ما صرف دے کبن، څنګه چه مخکښې ګزارش اوکړو، لوکل ګورنمنټ منسټر فرید طوفان صاحب ته صرف دا ګزارش دے چه دا کوم شیډول وی د هغے مطابق چه کومے ټهیکے ورکړے کیږی هغے مطابق دا ټهیکیداران وصولی نه کوی۔ نو کم از کم څه ------

جناب سپیکر: دا خو به تاسو بیا هلته Discuss کوئی کنه۔

جناب سلیم سیف اللہ خان : نه جی دا خو یو د فوری نوعیت خبره ده، صرف د لکی مروت یا بنوں نه ده، د پوره صوبے ده، په هرخانے کښ، نو کم از کم په دے باندے دے دوی کړی نظر اوساتی چه دا Over charging چه ده، دا دِ ترینه ختم شی۔

Mr. Speaker: Mr. Ghafoor Khan Jadoon Sahib, MPA to please ask his Question No . 145.

*145 جناب غفور خان جدون : کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ

(ا)۔ آیا یہ درست ہے کہ سوشل ایکشن بورڈ مردان کے پاس قومی اسمبلی کی تحلیل کے بعد ۷۶۰ ہینڈ پمپ موجود تھے ۔

(ب)۔ آیا یہ بھی درست ہے کہ متعلقہ بورڈ نے مذکورہ ہینڈ پمپس تقسیم یا نصب کرنے کی بجائے کسی کے حوالے کئے ہیں۔

(ج)۔اگر(ا) اور (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو مذکورہ ۷۶۰ ہینڈ پمپس جن شخصیات کی سفارش پر تقسیم کئے گئے ہیں اس کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے ۔

جناب فرید خان طوفان (وزیر بلدیات)، (ا)۔ درست نہیں ہے ۔اسمبلی کی تحلیل کے وقت سوشل ایکشن بورڈ مردان کے پاس صرف ۱۹۹ ہینڈ پمپس موجود تھے جو کہ تحویل میں لئے گئے ہیں اور تاحال موجود ہیں۔

(ب)۔سوشل ایکشن پروگرام کے دفتر کا جملہ ریکارڈ اس پروگرام کے ریجنل دفتر واقع پشاور منتقل ہو چکا ہے۔ اور ریکارڈ کی غیر موجودگی میں مکمل کوائف فراہم کرنے سے قاصر ہیں ۔

(ج)۔ مکمل تفصیل متذکرہ بالا دفتر سے حاصل کی جا سکتی ہیں۔

Mr. Speaker: Janab Ghafoor Khan, MPA to please ask his

Question No. 146.

*146 جناب عفور خان جدون : کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ :-

ا۔ ضلع صوابی ڈسٹرکٹ کونسل میں کل کتنے ملازمین ہیں ؟

ب۔ مذکورہ تمام ملازمین کے نام بمعہ ولدیت ، عرصہ ملازمت اور جہاں جہاں تعینات ہیں۔ اس کی مکمل تفصیل فراہم کریں ؟

ج۔ جو ملازمین افسران کے گھروں میں کام کر رہے ہیں ان کے نام بمعہ ولدیت فراہم کئے جائیں ،

جناب فرید خان طوفان (وزیر بلدیات) : ا۔ ضلع کونسل صوابی میں کل ملازمین کی تعداد 137ہے۔

ب۔ ضلع کونسل صوابی میں کام کرنے والے تمام ملازمین کے نام اور ان کی ولدیت عرصہ ملازمت اور جہاں جہاں تعینات کئے گئے ہیں ان کی تفصیل منسلک ہے۔

ج۔ ضلع کونسل صوابی نے سرکاری طور پر کسی بھی سرکاری افسر کے گھر میں ملازمین رکھنے کی سہولت فراہم نہیں کی ہوئی ہے۔ تاہم اگر ممبر موصوف کے نوٹس میں ایسے کسی ملازم کے بارے میں علم ہو جو کہ کسی کے بنگلے پر کام کر رہا ہو تو اس کی نشاندہی کریں تو اس کے خلاف قانون کے مطابق تادیبی کارروائی کی جائے گی اور اسے ملازمت سے فارغ کر دیا جائے گا۔

Mr. Speaker: Janab Hameedullah Khan, MPA to please ask his question No.156.

*156 جناب حمید اللہ خان : کیا وزیر بلدیات ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ :

ا۔ آیا یہ درست ہے کہ تحصیل بروال ضلع دیر بمقام جان بٹی معلق پل (Suspension Bridge) کی تعمیر کا کام شروع کیا گیا تھا لیکن اب بند کر دیا گیا ہے

ب۔ اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو آیا حکومت مذکورہ پل پر دوبارہ کام شروع کرنے اور فنڈز فراہم کرنے کا ارادہ رکھتی ہے؟

ج۔ اگر (ب) کا جواب اثبات میں ہو تو حکومت کب تک مذکورہ پل پر کام کرنے کا ارادہ رکھتی ہے۔ تفصیل فراہم کریں؟

وزیر بلدیات: ا۔ جی ہاں یہ درست ہے۔

ب و ج۔ یہ سکیم قاضی حسین احمد صاحب ، سابقہ سینیٹر نے تعمیر وطن پروگرام برائے سال 1991-92 سے منظور کروائی تھی ۔ جس پر کل لاگت مبلغ 6,00000 روپے بطور فیز-1 مختص کی گئی تھی۔ مختص شدہ رقم کے مطابق فیز-1 کا کام مکمل ہو چکا ہے۔ بعدمیں اس پل کی تعمیر کے لئے کسی ممبر صاحب صوبائی یا قومی اسمبلی نے کام کی تکمیل کے لئے رقم مختص نہیں کی جس کی وجہ سے کام اب بھی ادھورا پڑا ہے۔

اگر صوبائی حکومت اس کے لئے رقم مختص کرے جس کا تخمینہ لاگت -/1592,000 روپے (پندرہ لاکھ بانوے ہزار روپے) برائے باقی ماندہ کام تیار کی گئی ہے تو سکیم دو ماہ کے اندر اندر مکمل ہو سکتی ہے۔

Mr. Speaker:- Janab Haji Abudur Rehman Khan MPA to please ask his Question No. 158.

*158 حاجی عبدالرحمن خان :- کیا وزیر بلدیات از راہ کرام ارشاد فرمائیں گے کہ :

ا۔ مال مویشی منڈی پشاور کتنا عرصہ ڈسٹرکٹ کونسل کی تحویل میں رہی ہے؟

ب۔ آیا یہ درست ہے کہ مذکورہ منڈی اب ڈسٹرکٹ کونسل کی تحویل میں نہیں ہے؟

ج۔ اگر (ب) کا اثبات میں ہو تو :-

۱۔ اب یہ کس کی تحویل میں ہے ۔؟

۲۔ کب سے تحویل میں ہے ؟

۳۔ وجوہات بیان کریں؟

وزیر بلدیات: ا۔ منڈی مال مویشی پشاور تقریباً تیس سالوں سے ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کی تحویل میں تھی ۔

ب۔ یہ درست ہے کہ منڈی مال مویشیاں اب ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کی تحویل میں نہیں ہے ۔

ج۔ ۱۔ اب منڈی مال مویشیاں پشاور میونسپل کارپوریشن پشاور کی تحویل میں ہے۔

۲۔ یکم جولائی 1992ء سے میونسپل کارپوریشن پشاور کی تحویل میں ہے او اس آمدن سے ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کو پچاس فیصد حصہ ملتا ہے۔

۳۔ اس منڈی کی مشتہری برائے نیلامی کی گئی تھی لیکن ٹھیکیدار نیلامی میں حصہ لینے سے انکاری تھے کیونکہ میونسپل کارپوریشن پشاور میں مختلف جگہوں پر غیر قانونی مال مویشی کی خرید و فروخت ہوتی تھی جس سے ٹھیکیدار کو نقصان ہوتا تھا۔ اسلئے حکومت نے فیصلہ کیا کہ یہ منڈی میونسپل کارپوریشن پشاور کی تحویل میں دی جائے اور اس کی آمدنی سے پچاس فیصد حصہ ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کو دیا جائے۔ چنانچہ اس فیصلے پر عمل درآمد کرکے اس منڈی کو میونسپل کارپوریشن پشاور کی تحویل میں دے دیا گیا ہے (کاپی لف ہے) ۔

(نوٹ) مذکورہ منڈی کی زمین 60 کنال 11 مرلہ ڈسٹرکٹ کونسل پشاور کی ملکیت ہے۔

جناب سپیکر: Referr شو جی، کمیٹئی تہ لاڑو۔

Janab Najmudin Khan, MPA to please ask his Question No. 213.

*213 جناب نجم الدین : کیا وزیر بلدیات صاحب ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ :

ا۔ آیا یہ درست ہے کہ ضلع کونسل دیر بالا اور ضلع کونسل دیر پایاں اب الگ ہو گئے ہیں؟

ب۔ آیا یہ بھی درست ہے کہ صوبائی حکومت کے فیصلے کے مطابق ضلع کونسل دیر پایاں سال 97-1996 میں ضلع کونسل دیر بالا کے مبلغ پچاس لاکھ اکیس ہزار روپے ادا کرنے کا پابند ہے جو کل بجٹ کا1/3 حصہ ہے۔

ج۔ اگر ا و ب کے جوابات اثبات میں ہوں تو (1) تا حال مذکورہ رقم میں سے کل کتنی رقم ادا کی گئی ہے؟

11۔ اب تک واجب الادا رقم ادا نہ کرنے کی وجوہات بیان کی جائیں۔

111۔ بقایا رقم کب تک ادا کر دی جائے گی؟

وزیر بلدیات: (ا)۔جی ہاں! یہ درست ہے کہ صوبائی حکومت کے نوٹیفکیشن نمبر AD(LG)/(124)/96 مورخہ 13 اگست 1996 کے تحت ضلع کونسل دیر بالا اور دیر پایاں الگ ہو گئے ہیں

(ب)۔ جی ہاں! یہ بھی درست ہے۔

(ج)۔ا ضلع کونسل دیر بالا کی کل واجب الادا رقم مبلغ 2561,549 روپے تھی۔ جس میں سے ابھی تک ./78,92,290 روپے ادا کئے جا چکے ہیں اور مبلغ -/6,69,259 روپے ابھی تک بقایا ہیں۔

۲۔ چونکہ ٹھیکیدار ٹمبر ٹیکس نے ٹھیکہ مورخہ 97-5-23 چھوڑ دیا ہے اور اس کے ذمے کونسل کے -/23,40,000 روپے بقایا ہیں اور کوشش کی جا رہی ہے کہ بقایا جات ٹھیکیدار سے وصول کئے جائیں اس ضمن میں ڈپٹی کمشنر کو بھی خطوط

ارسال کئے جا چکے ہیں کہ وہ اس ٹھیکیدار سے لینڈ ریونیو ایکٹ کے تحت کارروائی کر کے اس سے یہ رقم وصول کی جائے جونہی یہ رقم موصول ہو جائے گی تو ضلع کونسل دیر بالا کے بقایا جات جو کہ مبلغ -/6,69,259 روپے بنتے ہیں ادا کر دیئے جائیں گے ۔

جناب نجم الدین : ما خپل سوال واپس واغستو۔ په ما فرید طوفان صاحب ډیر مهربانه دے، ما دهغه دواګو نه خپل مُهار واپس واغستو۔ (شور)

جناب احمد حسن خان : فرید طوفان صاحب څنګه خپل وسائل استعمال کړی دی جناب سپیکر -----

وزیر بلدیات و خوراک : جناب سپیکر صاحب ! زه ډیر مشکور یمه -----

جناب سلیم سیف اللہ خان : یو منټ جی ۔ د نن Proceedings نه خو دا معلومیږی لکه چه د عوامی نیشنل پارټئ او د پیپلز پارټئ نورا کُشتی ده۔

(قہقہے)

جناب سپیکر : فرید خان طوفان، تاسو شکریه ادا کوله ۔

وزیر بلدیات و خوراک : جناب سپیکر صاحب ! زه د نجم الدین خان انتهائی مشکوریمه ۔ هغه په خپله باندے ډیر ښه سړے دے او دا چه کوم دوی اظهار اوکړو، زه د هغے د پاره د هغوی شکریه ادا کوم چه دوی خپل سوال واپس واغستو ۔

Mr. Speaker: Janab Ghani-ur- Rehman, MPA to please ask his Question No. 286.

*286 جناب غنی الرحمن خان : کیا وزیر بلدیات از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ

ا۔ آیا یہ درست ہے کہ حکومت نے ممبران صوبائی اسمبلی کی صوابدید پر میونسپل کارپوریشن ٹاون کمیٹی اور ڈسٹرکٹ کونسل کے فنڈز خرچ کرنے کے لئے

نوٹیفکیشن جاری کیا ہے۔

ب۔ آیا یہ بھی درست ہے کہ ٹاون کمیٹی، میونسپل کمیٹی اور ڈسٹرکٹ کونسل ہنگو نے سالانہ ترقیاتی کاموں کی تفصیل محکمہ ہذا کو ارسال کر دی ہیں؟

ج۔ اگر (ا) و (ب) کے جوابات اثبات میں ہو تو تا حال اے ڈی پی کی منظوری کیوں نہیں دی گئی ہے اور التواء میں رکھا ہے۔ مکمل تفصیل بتائی جائے۔

وزیر بلدیات: ا۔یہ درست نہیں ہے کہ لوکل کونسلز کے فنڈز بذریعہ ممبران صوبائی آسمبلی خرچ کرنے کا کوئی نوٹیفکیشن جاری کیا گیا ہے بلکہ صحیح صورتحال یوں ہے کہ بلدیاتی اداروں کے منتخب ارکان کی عدم موجودگی میں ترقیاتی فنڈ کے استعمال کے لئے ممبران اسمبلی کے ذریعے سکیموں / کاموں کی نشاندہی کے لئے پالیسی وضع کی گئی جبکہ کام بمطابق قانون اور قواعد کئے جاتے ہیں۔

ب۔ یہ درست ہے کہ سال 1996-97 کی سکیمیں موصول ہوئیں تھیں لیکن وقت کی کمی کے باعث یہ منظور نہ کی جا سکیں۔

ج۔ صوبائی حکومت کی موجودہ ترقیاتی فنڈز کے استعمال کے لئے موجودہ پالیسی کے مطابق سال 1997-98 کے ترقیاتی فنڈ کے لئے سکیمیں متعلقہ ایڈمنسٹریٹر لوکل کونسل ارسال کرے گا۔ جو بعد منظوری صوبائی حکومت بمطابق قواعد و ضوابط کی جائیں گی۔

<u>Mr. Speaker:</u> **Janab Akram Khan Durrani Sahib, MPA. JanabZarin Gul Khan, MPA to please ask his question No. 309. (Not present,it lapses)**

The sitting is adjourned and we will re-assemble after tea break, after thirty minutes.

(اس مرحلے پر چائے کے لئے ایوان کی کارروائی تیس منٹ کے لئے ملتوی کی گئی)

(وقفہ کے بعد جناب سپیکر مسند صدارت پر متمکن ہوئے)

(اراکین اسمبلی کی رخصت)

جناب سپیکر : معزز اراکین نے رخصت کے رخواستیں ارسال کی ہیں ۔ اسمائے گرامی یہ ہیں جناب محسن علی خان صاحب ایم 'پی اے ' 97 : 11; 12 جناب شیر زمان شیر صاحب 97 : 11: 10 سے 97 : 11: 12جناب علی افضل خان جدون صاحب'

Is it the desire of the House that leave may be granted to the Honourable member.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: Leave may be granted.

معزز اراکین اسبلی ! اسلامی نظریاتی کونسل کی رپورٹ پر بحث 17.11.97 کو ہوگی ۔ جو معزز اراکین اسمبلی بحث میں حصہ لینا چاہتے ہیں وہ مورخہ 13.11.97 کو ایک بجے تک سیکرٹری اسمبلی کے دفتر میں اپنے نام درج کرالیں۔ شکریہ

تحاریک التواء

Mr Abdur Rehman Khan, MPA to please move his Adjournrment Motion No.104 in the House .Mr. Abdur Rehman Khan.-

زمینداروں سے زیادہ محصولات لینے کے بارے میں

حاجی عبدالرحمان خان: شکریہ سپیکر صاحب! جناب سپیکر صاحب! اسمبلی کی کارروائی روک کر اس ضروری مسئلے پر غور کیا جائے کہ زمینداروں سے محصولات زیادہ لئے جاتے ہیں جو کہ سرکاری شیڈول سے زیادہ ہے، گڑ، ٹماٹر، سبزی وغیرہ"۔

جناب سپیکر صاحب! ستاسو په وساطت سره وزیر موصوف ته وایم چونکه زمیندار یوه غریبه طبقه ده نو چه په شیډول کښې کوم ریټ دے پکارنه ده چه ټهیکه داران د هغے نه زیات دا محصول واخلی۔ نو که وزیر صاحب دغه کوی، وزیر صاحب خو به غصه نه وی،او کنه، هغه د فارسئ یو شعر دے،

نازک طبع شاهاں تابع سخند دارد۔

نو خما د اتحریک التواء به تا اوریدلی وی چه محصول چونګیانو والا د زمیندارو نه د خپل شیډول ریټ نه زیاتے پیسے اخلی، نو که تاسو پرے دا یقینی کړئ چه زیاتے به نه اخلی نو دومره مهربانی اوکړه چه زیاتے وا نه خلی۔

وزیر بلدیات: جناب سپیکر صاحب! خما خو ډیره بدنامی کیږی چه ځوک پاڅی او دا خبره کوی، زه خو ډیر معذرت کومه، کوشش به کومه چه د ربنتیا سره ډیره نرمه او خوږه خبره اوکړمه ، عبدالرحمان خان چه کوم تحریک التوا پیش کړے دے او دے چه کوم چونګی مشکلات بیا نوی نو داټول انشا الله تعالٰے د دوی د مرضئی مطابق او د دے زمیندارانو د مرضئ مطابق کیږی۔ او څنګه چه سلیم خان د دے نه مخکښے کومے خبرےپوائنټ اوټ کړے وے دا به زه یقینی کومه چه دا زیاتے پیسے تری وانه خلی۔ زه دا ورله تسلی ورکوم چه دے د پاره چه کوم اقدامات مناسب وی هغه به مونږه کوؤ۔

حاجی عبدالرحمان خان: ډیره مهربانی۔

<u>Mr . Speaker:</u> Mr . Qaimoos Khan , MPA to please move his Adjournment Motion No . 114 . (Not present , it lapses) . Mr . Abdul Subhan Khan , MPA to please move his Adjournment Motion No . 118.

<u>جناب عبدالسجان خان :</u> شکریه جی سپیکر صاحب ، دا یو ډیر Important مسئله ده، اول ستاسو په اجازت ئے واورووم۔

"جناب سپیکر صاحب! میں اجازت چاہتا ہوں کہ اسمبلی کی کارروائی روک کر ایک اہم ،فوری اور مفاد عامہ کے متعلق مسئلہ پر بحث کی جائے اور وہ یہ کہ صوبہ میں ایک بار پھر آٹے کا شدید بحران پیدا ہو چکا ہے اور خدشہ ہے کہ مستقبل قریب میں یہ بحران شدید سے شدید تر ہوتا جائے گا جس سے عوام میں سخت بے چینی اور اضطراب پایا جاتا ہے ۔ جس کا تدارک کروانا حکومت وقت کی اولین ذمہ داری ہے ۔"

سپیکرصاحب! یو پیره په رومبیخل باندے چه کله خمونږ تازه تازه پراونشل گورنمنټ او سنټرل گورنمنټ فریم شو نو په هغه ټائم کښې د اوړو بُحران پیدا شو، حالانکه ریکارډ دا دے چه په تیرگورنمنټ کښې به، زه به د مردان ډسټرکټ مثال واخلم ، مردان ډسټرکټ ته به په تیرگورنمنټ کښې 54000 بورئی راتلے، موجوده گورنمنټ هغه تعداد زیات کړے دے او اوس 84000 بورئی دی۔ د دے نه علاوه 850 بورئی اوړه نور راځی نو بیا زه دا تپوس کوم د دے هاؤس نه او په دے مخکښې هم بحث شوے وو چه دا کوم Elements دی چه په دے کښې Involve دی ؟ د هغوی خلاف څه کارروائی شوے ده ؟ په ډیپارټمنټ کښې چه کوم Black Sheep دی، د هغوی خلاف ایکشن اغستلے شوے دے۔ دا یوه داسے اهمه مسئله ده او جناب سپیکر صاحب

که چرے فرض کړه د دے خبرے صرف هغه کاغذی کارروائی اوشی او د دے د پاره Practically مونږه په مستقبل کښ څه اقدامات او نه کړے شو نو دا تاسو ته زه لیکلی درکوم چه دا به بیا په دسمبر کښ یا جنوری فروری کښ به دا مسئله اوچتیږی- دا یوه ډیره Important مسئله ده او په دے باندے خمونږه د صوبائی گورنمنټ بدنامی هم کیږی، په دے باره په اخباراتوکښ کالمے هم لیکلے شوے دی - په دے باره کښ مختلف وختونو کښ اخباراتو تبصرے هم کړی دی- زه په ډیر ډیټیل کښ نه ځم خو زه د دے ایوان په وساطت د معزز وزیر خوراک نه تپوس کوم او دا تسلی ترے نه غواړم چه آیا په مستقبل قریب کښ داسے بُحران خمونږه مخے ته نه راځی -کوم اقدامات دوی کړی دی ؟ او د کومو سرکاری افسرانو خلاف دوی ایکشن اغستلے دے ؟ او کوم Allegations چه لگیدلی دی چه زه ئے په دے فلورباندے راوستل نه غواړم د هغے متعلق څه تدارک شوے دے یا څه اقدامات شوی دی؟

سید منظور حسین : محترم جناب سپیکرصاحب ! عبدالسبحان خان چه کومه مسئله رااوچته کړے ده نو دا په دے لحاظ سره ډیره اهمه ده . اگرچه اوس خو هغه بُحران موجود نه دے چه د کوم بُحران او Crisis نه مونږه مخکښ تیر شوے یو، اوس خو اوړه زیات دی خو زه به دا اضافه اوکړم چه اوړه گران دی او عام غریب سړی ته اوړه په ډیرگران قیمت باندے ملاویږی -سبحان خان ذکر اوکړوچه 850 بورئی نور اوړه هم راځی ، دا هغه اوړه دی چه مردان ستی ته د پنجاب نه راځی او په دے کښ 850 بورئی عام ساده اوړه دی او 150 بورئی فائن د دے نه علاوه دی- نو د هغه 150 بورو خو د سره هډو پته نه لگی چه هغه چرته ځی- خو دا 850 بورئی چه دی دا په پنجاب کښ چه کوم

ښه اوړه دی نو هغه 604 روپئی باندے هلته چه د چاسره پرمټ وی نو هغه ته پریوځی او بیا چه هغه مردان ته راځی نو په هغے باندے تقریبًا 15 روپئی یا 16 روپئی نورخرچ اوشی نو په 621 روپئی باندے پریوځی نو زه وایم چه که فرض کړه دغه پرمټ هولډر منافع کول غواړی او حق ئے دے چه منافع ورته حاصله شی۔ خلق کاروبارد منافع د پاره کوی نوکه نهه روپئی بورئی هغوی منافع اوکړی نو په 630 روپئی باندے بورئی پکارده چه دا بیا بل ډیلر ته فراهم شی۔ خو افسوس دا دے چه په یوه بورئی کښ 29 روپئی هغوی فائده اوچتوی او په 650 روپئی باندے هغوی بورئی Big dealer ته ورکوی او Big dealer ئے بیا په 670 روپئی باندے سمال ډیلر ته ورکوی او څرمن په آخرکښ د غریب سړی نه اوځی۔ اوس مزید انفارمیشن دا دے چه هغه ښه اوړه چه کوم 604 روپئی باندے بورئی به هغوی اغستله هغه ئے پریښودلی دی، په پنجاب کښ، او س نمبر دو اوړه ملاویږی او هغه په 570 روپئی دوی اخلی او هغه 570 روپو والا چه کوم دی نو هغه بیا په مردان کښ په 650 روپئی باندے ورکوی۔ نوزه ستاسو په وساطت باندے د خوړ منسټرصاحب توجه دے طرف ته راګرځوم چه دا اهم مسئله ده او دا غریب خلق چه دی، د دوی څرمن اوځی، همیشه څرمن د غریب سړی اوځی۔ نو چه دے طرف ته خاص توجه ورکړی او دا مسئله چه په داسے لاسونو کښ ورکړی چه هغوی د خپل جیب ډکولو په ځائے د عام غریب سړی خیال اوساتی۔

<u>جناب سلیم سیف اللہ خان</u>: جناب سپیکرصاحب ! د اپوزیشن ممبرانو نه ډیر په ځے باندے د ګورنمنټ بینچز نه Motions move شوی دی۔ دا یو اهم مسئله ده او چه کوم دا وخت تیر شوے دے زه په دے موقع باندے څه تقریر کول نه

غوارم، مونږه په دے نوره لکه چه دا کوم تقسیم شوے دے، په دے شاته ورخو کښې، په هغے خمونږه اعتراض دے او په کوالټی مو اعتراض دے، په تعداد مو اعتراض دے۔ نورے ډیرے قیصے دی او کیدے شی مونږه پکښې څه داسے تجاویز پیش کړے شو چه دا آئنده، دا یوه قومی مسئله ده څه داسے نه ده چه دا د حکومت ده یا د اپوزیشن ده۔ خما به دا گزارش وی چه چونکه دا یو اهمه مسئله ده، نو که دا ایډمټ شی او یوه ورځ زر مقرر شی چه مونږه ټول په دے باندے خپل اظهارخیال اوکړو، شکریه۔

جناب سپیکر: هسے Ordinary په دے کښې ډیر زیات موشنز راغلی دی خو دا چونکه نمبر کښې مخکښې ضروری وه ولے چه بعض وخت مونږه یوه خبره وروستو راواخلو نو ممبران صاحبان پاځی او بیا وائی چه هغه خما نمبر وو نو هغه دِ تیر کړو، په هغه ټولو باندے ما لیکل کړی دی چه دا تاسو یوه ورځ باندے ټول واخلئ۔ نو دا د هغه نمبر، چه کوم داسے په یو بل پسے دی نو هغه خو وروستو Already راروان دی، یعنی یا به سبا راشی یا شاید بل سبا راشی او زه خو دا وایم چه هډو ایډمټ نے کړئ، ستاسو خپله خوښه ده Discussion په اوکړئ چه هډو خبره اوشی۔

ارباب محمد ایوب جان: جناب سپیکر صاحب! زه ستاسو ډیر زیات مشکور یم، دلته سلیم خان او منظور باچا صاحب چه کومے خبرے اوکړے چه دا وړو Crisis، مخکښې خو مونږ چرته په دے ملک کښې قحط نه وو کتلے، په دے تیر شوے جنوری او فروری کښې ډیر سخت قحط وو او مونږ ته دا پته اولګیده چه قحط څه شے وی؟ جناب سپیکر صاحب! ماته خو پوره & Facts figures معلوم نه دی خو خما په خیال 10 or 8 ارب روپو غنم چه دی مونږه

د بهر نه راغوارو۔ اوس زه هم په دے باندے تقریر کول نه غوارم خو خما لږ غوندے په دے کښې یوه خبره ده چه دا تجویز دے چه مونږ دا وایو چه خدائے پاک دِ دا حالات بیا خمونږ دے ملک ته را نه ولی۔ نو جناب سپیکر صاحب، اوس د غنمو د کر ورخے دی، دلته خمونږه هر یو Honourable Member عوامو ته جواب ده دے او هر یو ممبر دا دُعا غواړی د خدائے پاک نه چه داسے حالات دِ خدائے پاک خمونږه دے ملک ته بیا را نه ولی۔ ځکه چه خمونږه دا صوبه چه ده یا خمونږه دا ملک چه دے نو د دے د 85% خلقو په ایګریکلچر باندے دارومدار دے۔ دعوے یو طرف ته مونږه دا کوؤ چه مونږه Industrialization راولو، انډسټریز طرف ته ځو، خو خمونږه Basic شے ایګریکلچر دے، هغه خمونږ نه غلط شو۔ اوس جناب سپیکر صاحب! نن سبا د غنم د کر ورخے دی، زه Honourable Minister for Agriculture ته دا وایم چه تاسو ته" ګورنمنټ ته دا پکار دی چه زمیندارانو ته Incentives ورکړنی او اے ډی اے محکمه چه ده چه د چرته نه تخمو منه او فرټیلائزر تقسیمږی، ټریکټرے ایګریکلچر انجینئرنګ ډیپارټمنټ د دوی سره دے نو تاسو دا یو مهم اوچلونی، په دے صوبه کښې او داسے مهم اوچلونی چه آئنده د پاره کم از کم په دے صوبه کښې د غنمو او داوړو Shortage را نه شی، هغه داسے جناب سپیکر صاحب، چه Incentives خامخا ورکول به زمیندار ته پکار وی۔ ځکه تیرشوی د څومره دور نه تاسو ګورنی چه د زمیندار Input چه دے هغه ډیر زیات قیمتی شو۔ په هغے باندے ډیر زیات اخراجات کیږی۔ Output چه دے نو هغه هیڅ نه دے۔ غنم چه دی اوس خمونږ طرف ته، جناب سپیکر صاحب، ستاسو په علاقه کښې غنم خلق ډیر کم کری ځکه چه د هغے

متبادل چه کوم فصلونه دی هغه ډیر زیات قیمت کوی نوزه په دے سلسله کښ د جناب منسټر صاحب په خدمت کښ دا عرض کوم چه د نن نه دِ دا مهم شروع کړی چه زمیندارانو ته دِ Incentives ورکړی، فرټیلائزر، Pesticide او تخمونه دِ ورکړی، او بل داچه ارزان نرخونو باندے دِ زمیندارو ته ټریکټرے ورکړی او خلق دِ متوجه کړی چه خا مخا تاسو دا Incentive او دا مراعات ورکوئی۔ نو انشا اللّٰه تعالٰی آئنده راتلونکی کال کښ به غنمو کښ مونږ خود کفیل یو۔ خو که خمونږه گورنمنټ دا اقدامات بروقت د دے نومبر میاشت کښ اوکړی، نو دسمبر پورے به بیا غنم څوک نه کری۔ جناب سپیکر صاحب! ستاسو په وساطت زه آنریبل منسټر ته وایم چه دا یو داسے یو وار ډیکلیر کړی چه مونږه غنم کَرو۔ And every body should be after wheat cultivation ۔او Incentives مونږ دوی نه غواړو۔ Thank you sir۔

<u>حاجی عبدالرحمان خان</u> : جناب سپیکر صاحب! زه به هم په دے خبره اوکړم ربښتیا خبره دا ده چه حکومت ډیره دلچسپی اغستے ده۔ بینکونو والا کلو ته راغلی دی۔ خمونږه په علاقه کښ په متهرا کښ ناست وو، تحصیلداران ورسره وو او زمیندار نے راغوښتل۔ صرف خبره دا ده چه دے زمیندارو له لږ رعایت ورکول پکار دی چه نرخ ارزان شی، هغه خاوره چه هغے کښ ملاوټ نه وی، هغه یقینی شی۔ دغه خبره وی او نور بینکونه خو به گرځی۔ ماله د علاقے خلق راغلی وو او ونیل نے چه مونږ له متهرے ته راغلی وو۔ زه اوس نه یم پوهه چه دا ایوب جان دِ طرف ته تلی دی که نه دی تلی خو بهر حال هغه علاقه کښ گرځیدل۔ او پاس بُکونه نے جوړول۔ او انشاء اللّٰه خما دا یقین دے چه په دے وخت کښ د غنمو کار چه دے ښه روان دے خو

نرخ ئے لږ گران دے۔ وزیر صاحب ته دا وایو چه دا لږ کمول پکاردي او تخمونه دِ ارزان کړی خکه چه پنجاب سیډ کارپوریشن چه دے، په 920 روپئی باندے ورکوی۔ خمونړه اے ډی اے والا په 1186 روپئی ورکوی او وانی چه خمونږ پرے خرچ کیږی۔ نو دا یو درخواست زه هم وزیر صاحب ته کوم چه دا تُخم ارزانول پکاردی۔او دوی له گرخیدل پکاردی۔ نوره طریقه انشاالله ښه ده۔

<u>جناب محمد طارق خان سواتی:</u> جناب سپیکر ! یہ انتہائی اہم مسئلہ ہے ------

<u>جناب سپیکر:</u> میرے خیال میں جب سب کا یہ خیال ہے کہ ایڈمٹ ہو جائے تو ایڈمٹ کر لیتے ہیں بعد میں ڈسکشن ہو جائے گی۔

<u>جناب محمد طارق خان سواتی :</u> جی ہاں سر! اس کو ایڈمٹ کر لیا جائے اور جس طرح سلیم سیف اللہ خان صاحب نے فرمایا ہے کہ ضلعوں میں گندم کا جو کوٹہ ہے اس کی تقسیم کار بڑی غلط ہے ۔آپ آبادی دیکھ لیں اورمیں آپ کو اس کے Figures دوں گا کہ ضلع ہری پور کی آبادی سات لاکھ ہے ،ضلع ایبٹ آباد کی آبادی آٹھ لاکھ ہے اورضلع مانسہرہ کی آبادی چودہ لاکھ ہے ۔جناب! یہ گندم کو ملوں پرتقسیم کر رہے ہیں ۔یعنی ملوں کی کتنی پارٹیز ہیں اور کتنی گندم دی جائے ۔جناب میرے ضلع میں ہر وقت آٹے کی Shortage رہتی ہے اس وجہ سے کہ وہاں پر ملیں تھوڑی ہیں ۔ایبٹ آباد میں آبادی تھوڑی ہے اورملیں زیادہ ہیں ،ہری پورمیں آبادی تھوڑی ہے اورملیں زیادہ ہیں ۔تو میرے خیال میں جب تک آپ اس کو ایڈمٹ نہیں کریں گے یہ پرابلم حل نہیں ہو گا ۔

<u>جناب سپیکر:</u> جی منسٹر صاحب '

<u>وزیر خوراک :</u> جناب سپیکر صاحب ! زه د محترمو ممبرانو صاحبانو ډیر زیات مشکوریمه چه هغوی دا اهمه مسئله د ایډجرمنټ موشن په ذریعه دلته کښې

پیش کړه۔ دا کوم خدشات یا دا کوم تکالیف چه دے خلقو ته مخامخ دی یا په دے باندے خمونږ د دے ممبرانو کوم جذبات دی دا بے خایه نه دی۔ دا ډیره اهمه مسئله ده۔ زه اصولی طور سره بالکل د دے خبرے په حق کښ یم چه دے دپاره یو ورخ پکار ده چه مخصوص شی او په دے باندے د ټول هاؤس ممبران صاحبان د خپلو خیالاتو اظهار اوکړی۔ زه دے مسئلے ته په دے طریقے سره گورمه چه دا یو قومی مسئله ده خو یو خبره کومه چه کوم ایوب جان صاحب او عبدالرّحمان خان د دے ایگریکلچر د دے موجوده ګر د وخت د پاره کومه خبره اوکړله۔ موجوده حکومت دے ته ډیر اهمیت هم ورکړے دے۔ خمونږ وزیر اعظم میاں نواز شریف د ایگریکلچر ډیویلپمنټ د پاره،د کاشتکارانو د فلاح و بهبود د پاره په اول خل باندے د دیرش اربه روپو چهٔ کوم اعلان کړے دے، چه په دے وخت کښ به کاشتکارانو ته به هغوی ورکوی او په دے دیرش اربه کښ خمونږ د صوبے پنخوس کروړه روپئی حصه کیږی خو خمونږ چیف منسټر صاحب او مونږه چه ایگریکلچر ډیویلپمنټ بنک سره کوم میټنګ کړے دے، هغوی ته مونږ دا هدایت کړے دے چه تاسو دا زیات هم ورکړئی۔ په آسانه طریقه سره، داسے نه چه زمیندارانو ته دا قرضه اونه رسیږی او د زمیندارانو په نوم باندے، مونږه دا ټول دوی چه کوم تجویزونه راکړی دی ، دا دومره اهم دی چه په دے باندے پکار دی چه په دے اسمبلئی کښ بحث اوشی او دا اسمبلی مونږه ته یو Guide line راکړی۔ مونږ به د دے اسمبلئی د خواهشاتو او د دوی دَ مسئلو د پاره کوم تجویزونه چه لری حکومت به په ډیره ایماندارئی سره په اخلاص سره په هغے باندے عمل درآمد کوی۔ زه دا خبره دوی ته Sure کول غواړمه چه کوم دا یو شل ورخے

وراندے په دے صوبه کښں په خاص طور باندے په پیښورکښں چه دا کومه مسئله اخباراتو کښں په تشویش او کومے طریقے سره اوچته کړے شوے وه، زه په دے کښں د اپوزیشن ډیر مشکور یمه چه دے مسئلے نه هغوی یو سیاسی ایشو جوړه نه کړه، اگرچه د اپوزیشن همیشه کار دا وی چه د حکومت د کمزورئی څه، زه دے مسئله ته ځنګه چه اپوزیشن او حکومت دے ته په قومی مسئلے سره ګوری زه د دے خبرے په دے ځائے کښں حمایت کومه اودا وایمه چه دا دِ Admit کړے شی او تاسو ته یو خواست کومه چه د دے د پاره یوه ورځ مقرره کړنی چه په دے کښں د ټولو معززو ممبرانو تجویزونه راشی او دا به راشی چه که په یوه ضلع کښں ملونه کم دی او د هغه ضلع کوټه کمه ده او دا کومے طریقے سره چه د دے کوټه مقررکول غواړی نو مونږه ته پرے هیڅ اعتراض نیشته۔ دویمه خبره دادکا چه د دے صوبے د خوراک او د غنمو د اوړو ټول انحصار په پنجاب وی۔ زه هغه ممبران صاحبان چه د کومو اثر و رسوخ په مرکز کښں شته او پخپلے پارټئی کښں شته، دا مسئله دا ایشو پنجاب او مرکز سره تړلے ده، زه به هغوی ته همدا خواست کومه چه تاسو خپل اثر و رسوخ استعمالونی، دا د حکومت مسئله نه ده۔ دا دَ دے صوبے د خلقو مسئله ده، نو چه دا کومه مسئله چا اوچته کړی ده۔ زه به ډیر په شدت سره دے خلقو ته دا درخواست اوکړمه چه دا مسئله به دے صوبے ته هډو پیش کیږی نه که دے مسئلے ته په دے طریقے سره اوکتے شی چه دا د دے پختونخوا د خلقو مسئله ده ، د صوبے د حکومت مسئله نه ده، د دے عوامو مسئله د ټول پاکستان مسئله ده۔ په دے کښں مونږ سره کوم ممبران صاحبان دی، هغوی ته ځما دا خواست دے، زه به هغه وخت تفصیلی موقف پیش کړمه

او د حکومت کوم مشکلات چه دی هغه به هم مخے ته کیږدمه۔ تاسو ته خما خواست دا دے چه څنګه اپوزیشن او د دے حکومت نورو ممبرانو اووے، دا ایډمټ کړئ۔ او په دے باندے د بحث د پاره یو ورځ مقرره کړئ۔

Mr Speaker : Is it the desire of the House that Adjournment Motion No.118 may be admitted for discussion?

(The motion was carried).

Mr. Speaker: It is admitted and at the same I direct the Secretary of the Assembly that such identical adjournment motions should be placed on the same day.

جناب عبدالسبحان خان : زه سپیکر صاحب ستاسو شکریه ادا کومه او ورسره د ګران محترم ورورهم او د ټولو ممبرانو، هاؤس کښ لږه ډیره سنجیدګی ده۔ چه په دے مسئله غور اوکړو نو که ستاسو اجازت وی په یو شعر به ستاسو شکریه ادا کړو۔

جناب سپیکر : دا خو به ډیره ښه وی۔

جناب عبدالسبحان خان : آو جی۔ که په Treasury benches باندے دی که په اپوزیشن کښ دی چه خلقو ته دا پته اولګی چه هغوی واقعی د هغه خلقو د جذباتو او احساساتو درد ورسره شته دے۔ او هغوی هم دلته کښ دا آواز پورته کوی۔

چه څومره خرچ غریب په خیټه د بچو لګوی۔
د صاحب بیګم هغه دَشونډو په سرخو لګوی۔
او غریب د هیڅ نه خبر نه شو چه دنیا کښ څه دی۔
دلته لکهونه مالداران په ځیلو سپو لګوی۔

میاں افتخارحسین: سپیکر صاحب! د ده په جواب کښ به یو شعر اووایم چې خکه چه داخبره ...... (قہقہے)

حاجی محمد عدیل: انہیں شعر کہنے کی اجازت ہے۔

میاں افتخارحسین: په دوارو سترګو به میخونه اووهو۔

په خله به هم خان ته مهرونه اووهو۔

خو چه دغلے په خمبو ته کیناستے۔

لوړے ته ښنکه دیوالونه اووهو۔

(قہقہے، واہ واہ)

جناب احمدحسن خان: مکرر سر، (قہقہے) سر مکرر۔

جناب سپیکر: ارباب صاحب وائی، ارباب صاحب۔

جناب احمدحسن خان: خما د خواهش دِ احترام اوشی، جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: دا احترام اوکړئ د احمدحسن خان،

جناب سپیکر: بیا اووایئی میاں صاحب۔ میاں صاحب بیا اووایئی،

جناب احمدحسن خان: د سپیکر صاحب رولنګ دے، میاں صاحب،

میاں افتخارحسین: دا ماحول لکه بیخی ډیر ښه شوے دے۔

جناب سپیکر: خو دا به یو خل مکرر وی، بیا مکرر پسے به نه ګرځو۔

میاں افتخارحسین: دا جی خمونږه د مشر د اجمل صاحب شعر دے۔ وائی،

په دوارو سترګو به میخونه اووهو۔

په خله به هم خان ته مهرونه اووهو۔

خو چه د غلے په خمبو ته کیناستے۔

نو لوړے ته ښنګه دیوالونه اووهو۔

ارباب سیف الرحمان خان : چونکه دا خبره د اوړو سره وه د نهرو سره وه او د لوړے سره وه نو زه به د سبحان خان په خدمت کښې دا یو خبره اوکړم چه وائی هر یو سړے د لارے اَوړی خو اوړے او نهر سړے د لارے نه اَوړی۔ نو دا خبره لږه زیاته ضروری ده۔

توجه دلاؤ نوټس

Mr. Speaker: Mr. Najmuddin Khan, MPA to please move his callattention notice No,.127.

جناب نجم الدین : بینچونه اوډزوئ ----(قہقہے)

جناب سپیکر : دا یو خبره ده چه نجم الدین خان تقریرکوی نو تاسو به پکښې ګورئی شور نه کوئی۔ ګنی هغه وائی چه زه کینښم بیا نه۔ په هیڅ صورت بانډے هم نه کینښم۔

جناب نجم الدین : بالکل، دا خبره ده۔

حاجی عبدالرحمان خان : پوائنټ آف آرډر،

جناب عبدالسبحان خان : چسکے د پاره خو به جی پاڅو ورپسے۔

حاجی عبدالرحمان خان : پوائنټ آف آرډر، خمونږ دعلاقے یو سړے وو۔ چا د هغه تجویز د صدارت نه کولو نو هغه به پاڅیدو ونیل به ئے چه تجویز هم د خان کوم او تائید هم د خان کوم۔ نو نجم الدین خان هم هغه کار نن اوکړو۔وائی میزونه او ډهوی۔ (قہقہے)

جناب نجم الدین ، زه د پختونخوا د ممبرانو صاحبانو ډیره شکریه ادا کومه چه دا بینچونه نے اوډزول ---(قہقہے)

جناب عبدالسبحان خان : دے پاکستان ته هم لږ بینچونه اووهه- د پاکستان والا هم شکریه ادا کړه-

جناب نجم الدین: دے پاکستان والا ډیره شکریه ادا کوه، هغوی دِ هم اوډزوی- خما خیال دے د هغوی د حمایت پته اونه لګیده-(قہقہے)- توجه دلاؤ نوٹس نمبر 127 " یہ اسمبلی اس حکومت کی توجہ اس امر کی طرف مبذول کروانا چاہتی ہے کہ دیر تیمرگره روڈ جس کا سیلابوں کی وجہ سے کافی نقصان ہو چکا ہے اور سڑک ٹریفک کے لئے قابل استعمال نہیں ہے ' اس پر توجہ دی جائے "- جناب سپیکر صاحب! مونږه په دے ټانم کښې د وزیر صاحب توجه دے طرف ته راګرځوو- خمونږ دیر غریزه علاقه ده او په هغے کښې یو د تیمرګرے نه دیر پورے یو مین روډ دے-په دے روډ باندے دوه ضلعے پرتے دی، یوه ضلع دیر بالا او چترال هم په دغه روډ باندے پروت دے- او ورسره د کابل ټوله سپلائی په دغه طرف باندے کیږی- لیکن د دغه روډ داسے حالات دی، نه په دغه روډ باندے ګاډے تلے شی بالکل پوزیشن نے خراب دے، نه د هغے څه Repair کیږی- خمونږه یو بدقسمتی راغلے ده- او هغه بد قسمتی دا ده چه تیر حکومت د دے نه مخکښے خمونږ آفتاب احمد خان شیرپاؤ صاحب دیر ته راغلے وو او په هغه ټانم باندےد ملاکنډ ډویژن د پاره د یو پیکیج اعلان شوے وُو، هغه تقریباً د27 ارب روپو پیکیج وو چه په هغے کښې دغه روډ هم شامل وو- د چکدرے نه د ٹخلہ تمیرګرے پورے دا Dual Carriage Way هم شامل وو- ورسره نور روډونه هم شامل وو، خو بدقسمتی نه خبره دا راغله چه خمونږه هغه حکومت د څه د وجے

نه ختم شو، په هغه وجه بانديے هغه پيکيج چه په هغے کښې د دے روډ سروے شوے ده، د دے روډ Approval شوے دے او تراوسه پورے چه خما په دغه کښې مخکښے ما دا ونيلی وو چه د دغه پيکيج د ختمولو سره خمونږ د ملاکنډ ډويژن قسمت ختم شوے دے ـ خکه چه دغه کارونه خمونږ د پاره شوی وے نو انشاء اللّٰه تعالٰی چه اوس به دا پوزيشن ،نو خما درخواست دا دے منسټر صاحب ته چه کم از کم په دے بانديے دوه ضلعے پرتے دی۔ د لس پنخلسو لکهو خلقو روډ دے او په هغے بانديے د ټريفک د تلو هيڅ قسم څه گُنجائش نشته دے۔ نو په دے بانديے دِ دوی توجه ورکړی او خما د ټولو مشرانو ته او د ملاکنډ ډويژن دے ممبرانو ته هم چه په هره خبره بانديے پاڅی او خبره کوی، په دے پيکيج بانديے د هم خبره اوکړی۔ کم از کم چه دا ولے ختم شوے دے۔

جناب سپيکر: په دے کال اټنشن بانديے خبرے نورے نه کيږی خو يو ټکے آخر کښې اووايه چه منسټر صاحب ډير ښه سړے دے، دا هم ورسره اووايه۔

جناب نجم الدين: سر! د دے نه مخکښے، تحريک التوا بانديے خبرے نه کيدے په هغے بانديے اوشوے۔ او په کال اټنشن نوټس بانديے هم نه کيږی سر،او خما سره خو ستاسو سپيشل مهربانی ده، مونږه ستاسو ډيره شکريه ادا کوؤيو جی د چيف جسټس سجاد علی شاه صاحب شکريه اد اکوؤ او يو ستاسو ادا کوؤ چه د دے مرض نه مو خلاص کړی يو۔

جناب سپيکر: دا ماته څه چل جوړے، خما خيال دا دے نجم الدين خان (قهقهے)۔

جناب نجم الدين: تاسو انصاف پسند يئی جی۔

جناب عبدالسبحان خان: مونږه د دے نجم الدين خان نه د جج صاحب چه شکريه ادا کړه ،نو د دے مونږ هم ستائينه کوؤ چه کله به مخکښے دے ته

جناب نجم الدین ؛ زه د پختونخوا د ممبرانو صاحبانو ډیره شکریه ادا کومه چه دا بینچونه نے اوډزول ---(قہقہے)

جناب عبدالسبحان خان ؛ دے پاکستان ته هم لږ بینچونه اووهه- د پاکستان والا هم شکریه ادا کړه-

جناب نجم الدین؛ دے پاکستان والا ډیره شکریه ادا کوه، هغوی دِ هم اوډزوی- خدا خیال دے د هغوی د حمایت پته اونه لګیده-(قہقہے)- توجہ دلاؤ نوٹس نمبر 127 " یہ اسمبلی اس حکومت کی توجہ اس امر کی طرف مبذول کروانا چاہتی ہے کہ دیر تیمرگرہ روڈ جس کا سیلابوں کی وجہ سے کافی نقصان ہو چکا ہے اور سڑک ٹریفک کے لئے قابل استعمال نہیں ہے ' اس پر توجہ دی جائے "- جناب سپیکر صاحب! مونږه په دے ټانم کښ د وزیر صاحب توجه دے طرف ته راګرځوو- خونږ دیر غریزه علاقه ده او په هغے کښ یو د تیمرګرے نه دیر پورے یو مین روډ دے-په دے روډ باندے دوه ضلعے پرتے دی، یوه ضلع دیر بالا او چترال هم په دغه روډ باندے پروت دے- او ورسره د کابل ټوله سپلائی په دغه طرف باندے کیږی- لیکن د دغه روډ داسے حالات دی، نه په دغه روډ باندے ګاډے تلے شی بالکل پوزیشن نے خراب دے، نه د هغے څه Repair کیږی- خونږه یو بدقسمتی راغلے ده- او هغه بد قسمتی دا ده چه تیر حکومت د دے نه مخکښے خونږ آفتاب احمد خان شیرپاو صاحب دیر ته راغلے وو او په هغه ټانم باندے د ملاکنډ ډویژن د پاره د یو پیکیج اعلان شوے وَو، هغه تقریباً د27 ارب روپو پیکیج وو چه په هغے کښ دغه روډ هم شامل وو- د چکدرے نه دانخله تمیرګرے پورے دا Dual Carriage Way هم شامل وو- ورسره نور روډونه هم شامل وو، خو بدقسمتنی نه خبره دا راغله چه خونږه هغه حکومت د څه د وجے

نه ختم شو، په هغه وجه باندے هغه پیکیج چه په هغے کښې د دے روډ سروے شوے ده، د دے روډ Approval شوے دے او تراوسه پورے چه خما په دغه کښې مخکښې ما دا ونیلی وو چه د دغه پیکیج د ختمولو سره خونړ د ملاکنډ ډویژن قسمت ختم شوے دے ـ خکه چه دغه کارونه خونړ د پاره شوی وے نو انشاء اللّٰه تعالٰی چه اوس به دا پوزیشن ،نو خما درخواست دا دے منسټر صاحب ته چه کم از کم په دے باندے دوه ضلعے پرتے دی۔ د لس پنځلسو لکهو خلقو روډ دے او په هغے باندے د ټریفک د تلو هیڅ قسم څه ګنجائش نشته دے۔ نو په دے باندے دِ دوی توجه ورکړی او خما د ټولو مشرانو ته او د ملاکنډ ډویژن دے ممبرانو ته هم چه په هره خبره باندے پاڅی او خبره کوی، په دے پیکیج باندے د هم خبره اوکړی۔ کم از کم چه دا ولے ختم شوے دے۔

جناب سپیکر: په دے کال اټنشن باندے خبرے نورے نه کیږی خو یو ټکے آخر کښې اووایه چه منسټر صاحب ډیر ښه سړے دے، دا هم ورسره اووایه۔

جناب نجم الدین: سر! د دے نه مخکښې، تحریک التوا باندے خبرے نه کیدے په هغے باندے اوشوے۔ او په کال اټنشن نوټس باندے هم نه کیږی سر،او خما سره خو ستاسو سپیشل مهربانی ده، مونږه ستاسو ډیره شکریه ادا کوؤیو جی د چیف جسټس سجاد علی شاه صاحب شکریه اد اکوؤ او یو ستاسو ادا کوؤ چه د دے مرض نه مو خلاص کړی یو۔

جناب سپیکر: دا ماته څه چل جوړے، خما خیال دا دے نجم الدین خان (قہقہے)۔

جناب نجم الدین: تاسو انصاف پسند یئی جی -

جناب عبدالسبحان خان: مونږه د دے نجم الدین خان نه د جج صاحب چه شکریہ ادا کړه ،نو د دے مونږ هم ستائینه کوؤ چه کله به مخکښې دے ته

عدالتی جبر ونیلے کیدے شوچه شکر دے اوس خو ورته انصاف اوونیلے شو کنه۔

جناب نجم الدین: بالکل جی، مونږ مخکښے هم ورته انصاف ونیلے دے او اوس هم ورته انصاف وایو، خکه جی دا پیره خمونږ په د اسمبلئی کښی ماحول لږ ډیر ښه دے او د هغے وجه دا ده چه هغه، شکریه به نه ادا کوؤجی دلته خما دا دیخوا ته چه کوم ممبران صاحبان ناست دی، د دوی ژبه خو اوس سټارټ شوه- کنی دوی باندے خو نے داسے پابندئی لګولے وے چه دوی ته دخبرے کولو اجازت هم نه وو چه تاسو به خبرے نه کوئی، که بِل پا س کیږی هم هاں به کوئی، که نه پاس کیږی نه به کوئی- او که نه څه خبره وی نو هلته لیډر آف دی هاؤس چه څه فیصله اوکړه، په هغے باندے به عمل کوئی نوتاسو نے هم شکریه ادا کړئی، د خدائے شکریه ادا کړئی، او د هغوی شکریه ادا کړئی، او د سپیکر صاحب شکریه ادا کړئ- دا ټهیک ټهاک خبره ده---

(قہقہے)

محمد شعیب خان: نجم الدین خان! مونږه مخکښ هم نه یو ترلی، اوس هم نه یو ترلی او همیشه مونږه د حق خبره کړے ده- په هر خائے کښ مو کړے ده او اوس هم کوؤ او بیا به هم کوؤ- او دا د چیف جسټس د هغے نه هم مخکښ مونږه شکریه ادا کوؤ-

جناب نجم الدین: دا به تا ته هله پته لګیدلے وے چه تا په دے خائے کښ چرته د یو منسټر صاحب خلاف تشه خبره کړے وے- بیاه به هله پته لګیدلے وے---(قہقہے) ---اوس خو نے ونیلے شے- خبره کولے شے- اوس خو جسټس سجاد علی شاه ته دُعا کوه چه خدائے پاک هغه مهربانه کړو- دا خبره ختمه شوه

سر نو خما دا عرض دے چه منسٹر صاحب ته دا درخواست اوکړی چه دے روډ د پاره دِ د دغه پیکیج دا پیسے راوباسی۔ د هغے دِ اعلان اوکړی۔

جناب سپیکر : یو تکے دِ اونه وے چه منسٹر صاحب ښه سړے دے۔ آخره کښی خو دا وایه چه څه خو درله درکوی کنه۔

جناب نجم الدین : دا ډیر ښه سړے دے۔ شریف سړے دے۔ ښه سړے دے۔

جناب یوسف ایوب خان (وزیر مواصلات و تعمیرات): شکریہ سپیکر صاحب ! نجم الدین خان نے جو روڈ پوائنٹ آؤٹ کیا ہے ۔ یہ واقعی بڑا اہم روڈ ہے۔ چترال تک یہی روڈ لنک کرتا ہے۔ جیسا کہ اُنہوں نے کہا ہے کہ ٹریفک بند ہے' As such اس روڈ پر ٹریفک بندنہیں ہے ۔ اس روڈ کی حالت تھوڑی بہت خستہ ضرور ہے' یہ میں مانتا ہوں اورہمیں جیسے ہی ایم اینڈ آر کے پیسے ریلیز ہوں گے ہم یہ Consider کر رہے ہیں اس کو انشاءاللہ ضرور ریپیئر کرینگے۔ مالاکنڈ پیکج کی یہ جو 27 ارب روپے کی بات کر رہے تھے۔ As such on papers پر تو 27 ارب روپے تھے' لیکن On ground کسی قسم کے پیسے نہیں ملے تھے' مالاکنڈ پیکج کی جو ابھی نئی Proposals بن رہی ہیں' Priority base پر Without any political affiliation ' کہ کون کونسی پارٹی کا ہے اس بس بھی یہ اپنے ڈویژنل لیول پر جو ہمارے سپرنٹنڈنٹ انجینئر ہیں یہ ان کو اپنی Priorities دیدیں۔ اور اگر Priority پر آیا تو ان کے روڈ جس کی انہوں نے بات کی' اس کو انشاء اللہ Consider کیا جائے گا۔'

جناب نجم الدین : زه هغه خپله شکریه واپس اخلم جی۔ خما عرض دا دے او پخپله هم منسٹر صاحب اوونیل چه هغه له Priority ورکړنی' سر ! دا خو چترال په دے روډ باندے پروت دے، په دے باندے دیر ضلع پرته ده او د ټولے علاقے ټریفک په دے باندے دے۔ پرون اعظم هوتی ونیلی دی، خدائے خبر

پته نه لږی چه دا منظور دے او که نامنظوره دے، وائی چه هغے له هم مونږه دس ارب روپئی ویستلی دی۔ نو د دے نه بله کوم اهم Priority راخی مونږه دا ونیلی دی چه مالاکنډ پیکیج کښې دا Approved دے۔ د دے Estimate او ټول کاغذات جوړ شوی دی۔ د دے د پاره پیسے مقرر شوی دی په هغه باندے دوئی اووائی جی او مونږه له دِ روډ شروع کړی په Repairs باندے خمونږه کار نه کیږی سر۔ او که دغه څیز ئے منظور کړو نو منسټر صاحب خانسته سړے دے، ښکلے سړے دے، شریف سړے دے، کنی نه دے۔

<u>جناب عبدالسبحان خان</u> : پوائنټ آف آرډر سر! نجم الدین خان خو لکه د ګرګټ رنګ بدلوی۔ خو په شکریه خو پیسے نه لګی او په سړک خو پیسے لګی نو وائی چه زه شکریه واپس اخلم۔ نودا خو بیا بده خبره ده۔ شکریه بیا واپس مه اخله۔

<u>جناب نجم الدین</u>: خما کار او نه شو، څنګه شکریه به واپس نه اخلم۔

<u>Mr. Speaker:</u> **Syed Manzoor Hussian Bacha, MPA to please move his Call Attention Notice No.138.**

<u>سید منظور حسین باچہ</u>: شکریہ جناب سپیکر ! "میں آپ کی وساطت سے صوبائی حکومت کی توجہ ان غریب مزدور کار خوانچہ فروشوں اور ریڑھی والوں کی حالت زار کی جانب مبذول کرانا چاہتا ہوں جن پر مختلف مقامات میں انتظامیہ کی جانب سے دشمن فوج کی مانند یورش کی گئی ہے۔ ان کو مارا پیٹا گیا ہے۔ ان کو گرفتار کرکے حوالات میں بند رکھا گیا ہے اور جیلوں میں ٹھونسا گیا ہے اور اس طرح اپنے بچوں کا پیٹ پالنے کا دھندا چھوڑنے پر مجبور کیا گیا ہے۔

محترم سپیکر صاحب! پنځوس کاله اوشو چه خمونږه دا خوږ وطن

پاکستان په وجود کښې راغلے دے او دے پنخوس کالو کښې مسلسل د دے ملک په رګونو کښې وينه د دے غريبو خلقو چليدلے ده۔ مسلسل د ښکته نه دا وينه روانه شوے ده او بره خلقو ته رسيدلے ده او دے بره خلقو چه دے نو هغه باندے عيش ونشاط کړے دے او هغوی ته پرے تحفظ ملاؤ شوے دے۔ دااوس چه کوم انتخابات کيدل په هغے کښې چه مياں نوازشريف صاحب کوم د غريبو خلقو د پاره نعره اوچته کړے وه او چه کوم پروګرام ئے ورکړے وونو د هغوی د مخکښے حکومت کښې د پاتے کيدو په وجه چه صوبائی وزير اعلیٰ هم پاتے شوے وو، مرکزی وزيراعظم هم پاتے شوے وو۔ دا اعتماد په هغه باندے يقينی طور د دے غريبو خلقو پيدا شوے وو چه دے به خمونږه دامسئلے په ښه طريقه باندے حل کړی او کم ازکم داسے يو دوربه راشی چه هغه کښې بيا دا رُخ د ښکته په خائے باندے، د بره د تلو په خائے باندے به د بره نه دا رُخ ښکته راشی او دے غريبو خلقو ته به لږکوټی کښې د ساه اغستو موقع ملاؤ شی۔ او په دے وجه باندے هغوی بهرپور انداز کښې تعاون اوکړو او پاکسان مسلم ليګ او عوامی نيشنل پارټئ ته ئے بهرپور مينډيټ ورکړو خو زه افسوس کومه چه چرته داسے عوامی حکومت جوړ شی خدائے خبر څه چل اوشی د هغوی توجه چه ده هغه اصل غريبانو نه، چه هغوی د دے ملک حقيقی باشندګان دی او چه کوم حقيقی د توجه مستحق خلق دی نو هغه خبره به په خائے پاتے شی او عامے او سطحی خبرے به را وچتے کړے شی او د روډ ټريفک د آزادلو خبرے او د **Encroachment** خبرے او د لاړے او د صفائيئ خبرے او د ښارونو د ښکلے کولو خبرے چه شروع شی نو غريب په خائے باندے پاتے شی۔ دے دورکښې هم دغه څيز شروع شوے دے، د بنوں

نه ماته شکایت راغلے دے، ما سره کاغذات پراته دی، خمونږه خپل په ستی مردان کښ او په شیر گړه کښ ښه په بهرپور انداز کښ شوےدی او بیا خدائے پاک دِ رحم اوکړی، خمونږه انتظامیے او پولیس ته چه ته څه خبره حواله کړے. آخر دا د دے ملک اوسیدونکی خلق دے، دملک دوجود باعث خلق دے دا، نو که فرض کړه څه داسے څه مسئله د ټریفک پیښیږی یا نور داسے د Encroachment مسائل پیښیږی نو دے خلقو سره د خپلو په شان خبره کول غواړی. دوی بالکل لکه د پردو په شان په هغوی باندے حمله آورشی، وهی نے او ټکوی ئے، لاسونه ورله مات کړی گرفتار ئے کړی او بیا داسے حال دے چه ایمانداری، هغه خمونږه نه ده، بیا چه وروستو په بره سطح باندے لاړشی نو بیا په پنځو زرو، په شپږو زرو اوبه اووه زرو باندے جرمانو ته خبره رسی او څوک چه د جرمانو نه خان بچ کول غواړی نو بیا هغه دویمه طریقه د پیسو استعمالیږی. په دے وجه باندے زه مجبور شوم چه زه د دے خپل صوبائی حکومت توجه دے طرف ته راوگرځوم چه بُنیادی توجه دے وطن کښ نن غریب ته ورکول پکار دی.دے غریب پنځوس کاله مصیبت تیر کړو، او دا نه چه په دے ملک کښ ترقی نه ده شوے، ترقئی خو شوی دی. سړکونه هم جوړ شوے دی، بنگلے هم آبادے شوے دی، سکولونه هم جوړ شوے دی، کالجونه هم جوړ شوے دی خو چه څه ښیگړه نه ده رسیدلے نو هغه دے غریب سړی ته نه ده رسیدلے،نه په خیټه باندے موړ شوے دے، نه په اعلٰی ادارو کښ هغه داخلے ته پریښودے شوے دے او نه داسے ښکاری چه لکه په مستقبل قریب کښ اوشی نو زه وایم که فرض کړه د دے میندیټ مونږه واقعی لحاظ ساتل غواړو نو مونږه له پکار دی چه دے غریبو طرف ته توجه

ورکړو او لږ هغوی ته اوس د ساه اغستو موقع ورکړو چه هغوی دا ملک خپل ملک اوګنړی او په دے ملک کښ دلچسپی بحال اوساتی، لکه څنګه چه نن نه مخکښ انتخاباتو کښ بحال اوساتله- شکریه جی-

Mr. Speaker: Honourable Minister,

جناب پیر محمد خان : جناب سپیکر صاحب! دا خو ډیر اهمه ایشو باچه صاحب اوچته کړه- زه خو وایمه چه دا په التواء کښ تاسو Convert کړئی- نو په دے به دا ټول ممبران بحث اوکړی- ډیره اهمه خبره دوی اوکړه او ډیر د غریب د زړه درد ئے اوچت کړو-

جناب سپیکر: هسے خمونږه اراده شته، General Discussion د پاره یو خاص ورځ به مقرره وو، په دے لاء اینډ آرډر او په هغے کښ دا ټولے مسئلےبه راځی، پریږدئی اوس کال اټینشن نوټسز دی چه ورسره ورسره ئے دغه شوی- هغه یو څیز اول ختمونی-

وزیر آبپاشی و آبنوشی: جناب سپیکر صاحب ! ستاسو ډیره مهربانی، زه د منظور باچه صاحب ډیر مشکور یمه چه دا کومه خبره دوی اوکړه،د دوی دے خبرو سره زه Two hundered percent متفق یمه- خو څنګه چه دا بے روزګاری ده، مهنګائی ده او دے کښ مونږه چاته نوکری نه شو ورکولے- نو خلق عاجز به خا مخا بچو له یو دوه سیره اوړه به ګټی- نو د دے د پاره د حکومت هم دا فرض دی چه دا ګاډو والایا دا خوانچه فروش چه دی داسے Entrance کړی ټریفک د پاره، نو صرف په هغه علاقو چرته کښ چه دا ټریفک خرابیږی، بندیږی او هغه خلق چه چا سره د ریړئی یا د چابړی پاس نه وی یا Permission نه وی او هغه خلق چه داسے، لکه څنګه چه د تخت بهائی واقعه

شوے وه چه هلته کښې د ریلوے پټخه کناله زمکه وه او خلقو بغیر د تپوسه او بغیر د څه خبرے هلته کښې خپل دُکانونه جوړ کړی وو۔ نو داسے مجبوری، other wise لکه څنګه چه منظور باچه خبره اوکړه۔ دا حکومت کوشش کوی چه دے غریبو خلقو ته روزګار پیدا شی چه خپل خان له د دوو پیسو اوره او ګټی۔ دوی دا خبره اوکړله چه د خلقو لاسونه مات شوے دی۔ ماته دِ یو داسے سړے Point out کړی نو خما دا یقین دے چه هر یو پولیس افسر چه هغه څوک هم وی، مونږه به هغوی سره حساب کتاب کوو او پولیس ته هیڅ اختیار نشته چه هغه خلق وهی، د هغوی سره زیاتے اوکړی۔ د پولیس هم حق دے، د حکومت هم حق دے او د ایډمنسټریشن هم حق دے چه په کوم خائے کښې دا Encroachment شوے وی نو پکار دا ده چه هلته کښې مونږه Encroachment ختم کړو۔ نو دا چه کوم خلقو سره زیاتے شوے دے او مار پیټ شوے دے او لکه څنګه چه دوی اوونیل چه پولیس داسے کوی، هغه دوی دِ Point out کړی۔ نو زه دوی ته دا تسلی ورکومه چه حکومت به د سخت نه سخت اقدامات کوی۔

<u>جناب پیر محمد خان</u> :جناب سپیکرصاحب! په دے باندے خو ما هم یو نوټس ورکړے دے۔ دا په یو اخبارکښې راغلی وو چه په مردان کښې پولیس دیو کس لاسونه او پښپے ماتے کړی دی، معذوره کړے ئے دے، په اخبارونو کښې راغلی دی ------

<u>وزیر آبپاشی وآبنوشی</u>: سپیکر صاحب! مونږه په دے باندے Take up کړے وو، خو دوی موجود نه وو، په دے کښې که دوی اوس بحث کول غواړی نو ما سره ریکارډ هم شته او دوی بیا تاسو Second time اغستل غواړئی نو هغے به

بیا جواب مکمل او مفصل سره مونږه سره د دے خبرے تفصیل شته دے۔

Mr . Speaker: Mr . Akram Khan Durani , MPA to please move hisCall Attention Notice No. 174, (Not present ,it lapses).

Mr. Malik Jehanzeb Khan M.P.A and Abdus Subhan Khan, MPA to please move their Call Attention Notice No.176, one after another.

جناب عبد السبحان خان : جناب سپیکر صاحب ! "میں آپ کی توجہ ایک اہم مسئلہ کی جانب مبذول کرانا چاہتا ہوں، اس اہم مسئلہ پر اسمبلی کی کارروائی روک کر غور فرمائیں، وہ یہ کہ پچھلے دنوں ایم پی ایز ہاسٹل کے ایریا میں شدید ژالہ باری ہوئی جس کی وجہ سے سارے ایم پی ایز کی گاڑیوں کو شدید نقصان پہنچا، تمام گاڑیوں کے شیشے ٹوٹے اور گاڑیاں مکمل طور پر خراب ہوگئیں ۔ اگر ہاسٹل میں اراکین کی گاڑیوں کے کھڑے کرنے کے لئے شیڈ کا انتظام ہوتا تو یہ لاکھوں روپے کا نقصان نہ ہوتا"۔

ما په دے باندے هغه بله ورځ هم خبرے کړے وے۔

جناب سپیکر: دا خو په دے باندے Details شوی دی۔ خما خیال دے دغه پرے هم شوے دے۔

جناب عبدالسبحان خان: Already شوے دے جی۔

قومی مالیاتی کمیشن کی رپورٹ کا پیش کیا جانا

Mr Speaker : Mr.Baz Muhammad Khan, MPA to please move his Call Attention Notice No . 120 , (Not present , it lapses) . The Honourable Chief Minister , NWFP or on his behalf the Minister for Law and Parliamentary Affairs , NWFP to please lay before

theHouse the Report of the National Finance Commission 1996 and Summary of recommendation and explanatory memorandum under Article 160 Clause(5) of the Constitution of the Islamic Republic of Pakistan . The honourable Minister for Law and Parliamentary Affair.

Mr . Bashir Ahmad Bilour(Minister for Law&Parliamentary Affairs): (On behalf of Chaief Minister)Thank you Mr . Speaker sir! Asrequired by clause 5 of Article 160 of the Constitution , I hereby lay the recommendations of the National Finance Commission 1996 together with an explanatory memorandum and action taken thereon before this august House.

جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ: جناب سپیکر! آنر ایبل منسټر خو دا این ایف سی ایوارډ نن پیش کړو، Ok جی Right sir

Mr. Speaker: The Report stands laid.

جناب آفتاب احمد خان شیر پاؤ: جناب سپیکر! آنر یبل منسټر دا ایوارډ نن په دے اسمبلئی کښې پیش کړو- دا ایوارډ به د دے کال په فروری کښې د صدر صاحب شوے دے په 12 فروری باندے Proclamation، نن دا ایوارډ په اسمبلئی کښې پیش شولو، دومره میاشتے پس مونږه د بجټ تقریرونو کښې هم ونیلے چه دا ایوارډ دِ پیش شی او څومره چه د هغے خبره ده جناب سپیکر صاحب! په دے ایوارډ باندے چه کومو خلقو دستخطونه کړی دی، دهغه ټول Non-elected خلق دی- دا ایوارډ د بلوچستان حکومت Reject کړے دے، دا

ایوارډ د سندھ حکومت Reject کړے دے۔ دلته په اسمبلئی کښې چه مونږه په بجټ کښې دا اوچت کړو نو دا ئې ونیلے شو او خمونږه چیف منسټر صاحب هم دا اوونیل چه دا مونږه Accept کړے دے او مونږ ته به خپل حق ملاویږی۔ مونږه هغه وخت کښې هم ونیلی وو چه په دے ایوارډ کښې دِے صوبے ته نقصانات دی او نن دے صوبے ته د دے نقصاناتو اثر دا دے، د هغے اثر شروع شولو۔ مونږه دا غوارو چه په دے باندے دِ ستاسو په وساطت سره گو The Constitution says that it will be laid او په دے ایوارډ باندے دِ په اسمبلئی کښې Discussion اوشی او مونږه به خپل تجاویز د Treasury Benches په مخکښې پیش کړو۔ که په هغے کښې څه قابل عمل خبره وه نو په هغے باندے دِ عمل اوکړی۔ ځکه چه دا دَ دے صوبے د بهترنی د پاره مونږ دا خبره کوو او س دَ دے ایوارډ نه به پنځه کاله دا صوبه متاثر کیږی۔ او په دے پنځه کالوکښې به دے صوبے ته خپل حق نه ملاویږی او خصوصًا په تیرو ورځو کښې په اخبار کښې هم راغلی وو چه Centre links provices share with tax recovery نو که اوس په مرکز کښې Tax recovery چونکه ورخ تر ورخ کمیږی۔ هر Quarterly , دس بلین ، باره بلین یا چوده بلین روپئی کمیږی۔ نو دے صوبے ته خو مخکښې نه پیسے کمے ملاویږی، په دے کال د این۔ایف ۔سی ایوارډ د Divisible pool نه پروس کال نه 1 بلین روپئی کمے مونږ ته ملاویږی او د دے سره به مزید په دے کښې کمے راشی نو دا یوه ډیره اهمه خبره ده او دا ټول د دے صوبے اکانومی او فنانس باندے بحث کول پکاردی۔ ځکه چه دا د دے صوبے د مستقبل د پاره ډیر اهم دے۔

<u>جناب بشیر احمد بلور (وزیر آبپاشی و آبنوشی)</u>، سپیکر صاحب! زه د دے جواب

ورکړم۔ جناب سپیکر صاحب، ګورنئ د دے د پاره دا دَDiscussions ټائم نه دے۔ دا خو خالی مونږLay کړو او د آفتاب خان -------

حاجی محمد عدیل، جناب سپیکر صاحب ! وہ حکومت کی جانب سے بات کریں گے۔ میں ایک بات کرنا چاہتا ہوں پھر وہ ایک ساتھ جواب دینگے ۔ آپ جو کہیں گے وہ حکومت کا کہا ہو گا۔ جناب سپیکر! میں سمجھتا ہوں کہ یہ بڑی اچھی تجویز ہے جو کہ لیڈر آف اپوزیشن نے پیش کی ہے اور میں سمجھتا ہوں کہ میری یہ ----

وزیر آبپاشی و آبنوشی، پوائنٹ آف آرڈر! میں یہی بات کرنا چاہتا ہوں ان کو چاہیے کہ مجھے جواب دینے دو ۔ اس کے بعد یہ اپنا سوال کریں ان کو جواب مل جائے گا۔

حاجی محمد عدیل، میری یہ تجویز ہے اور میں بھی اس تجویز کی تائید کرتا ہوں کہ اس ایوارڈ پر بحث ہونی چاہیے بلکہ میں تو آپ سے یہ درخواست کرونگا کہ اس کے لئے کم از کم دو دن مقرر کرنے چاہئیں تاکہ ہم اس پر بھرپور بحث کریں بلکہ اس کے تمام پہلوؤں پر بحث کریں ۔

میاں مظفر شاہ ، سپیکر صاحب! زه هم د آفتاب خان او د عدیل د دے Proposal حمایت کوم۔ په دے باندے دِ سیر حاصل بحث اوشی نو ښه به وی۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی، جناب سپیکر صاحب! زه د لیډر آف اپوزیشن آفتاب خان ډیر زیات مشکور یم او دا ډیره اهم مسئله ده۔ صرف د ریکارډ درست کولو د پاره دا عرض کوم چه دUn-elected خلقو په دے دستخط ولے اوکړو۔ دا په 1995 کښې ختم وو او پکار دا وو چه د دوی حکومت وو په صوبه کښې او هم په مرکز کښې، دوی به دا فنانس ایوارډ په هغه وخت کښې کړے وو۔ خو اوس دا مجبوری وه چه Un-elected خلقو په دے اوکړو چه مونږ سره بجټ، هیڅ یو Full foundation نه وو چه مونږ په څه یو بجټ جوړ کړے

وے نو په دے وجه باندے زه د آفتاب خان دے خبرے سره بالکلAgree یم چه مونږ ټول د صوبے د مفاداتو له خاطره کوشش کوو چه د مفاداتو تحفظ اوکړو۔ په دے باندے یوه ورځ نه دوه ورځے نه چه څومره ستاسو خوښه وی په دے باندے د Debate کولو د پاره حکومت بالکل تیار دے۔ او دوی به راته هغه غلط پوائنټس راکوی۔ پکاردا ده چه د هغے ټهیک کولو د پاره به مونږه د مرکزی حکومت سره انشاء الله په دے باندے هم خبره کوؤ۔ دا د قرآن څه ټکے خو نه دے چه په دے باندے څه خبرے نه شی کیدلے۔ مونږه به په دے باندے پوره عمل در آمد کوؤ۔(تالیاں)

<u>جناب آفتاب احمد خان شیرپاؤ</u> (قائد حزب اختلاف): جناب سپیکر ! On a point of personal explanation بلور صاحب اوونیل چه دا په وخت باندے نه وو شوے او خکه Un-elected او مونږ سره پیسے نه وے۔ تر څو پورے چه نوے ایوارډ نه وی راغلے تر هغے پورے زوړ ایوارډ Continue وی۔ او دا په February کښې چه راغے هغه وخت کښې الیکشن شوے وو۔ د دے ایوارډ چه هغه اوشولو نو الیکشن شوے وو۔ نو پکار دا وه چه دا یو څو ورځے نے انتظار کړے وے، Elected Government راغلے وے۔ هغه کیدے شی ازسرنو دوباره په دے باندے غور کړے وے او فنانس منسټر نے راغوښتے وے او ورسره یو یو نمائنده هم وے او په هغے باندے دوباره Agreement شوے وے۔او د بجټ د پاره به هغه پیسے د زوړ این ایف سی ایوارډ مطابق ملاویدے۔ په هغے کښې رکاوټ نه پیدا کیدل۔ هغه This is part of تر څو پورے چه نوے ایوارډ نه وی شوے The old award continues نو په هغے کښې هغه څه خلل نه راتلو۔ په دغه لحاظ سره۔۔۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی: سپیکرصاحب! زه د آفتاب خان مشکور یم۔ دومره
ښهٔماحول روان دے او زه نه غوارم چه په دے مونږ بحث اوکړو، څنګه چه
دوی تجویز اوکړو او مونږه Accept کړو چه په دے د بحث اوشی، دا
ټولے خبرے به په هغے بحث کښ راوستے شی۔

جناب سپیکر: خما خیال دا دے چه سیکرټیریټ والو سره به خبره اوکړو
اویوه ورځ به کیږدی۔ تاسو ټول به انفارم کړو۔ Full day به دے ته ورکړو۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی: جناب سپیکر! که مونږه ته هم یو دوه ورځے مخکښ
اووئیلے شی نو مونږ به ورله په تیارنی سره راشو۔

جناب سپیکر: تاسو له به مخکښ اطلاع درکړی جی۔

وزیر آبپاشی و آبنوشی: تھینک یو جی

جناب سپیکر: باقاعده به تاسو ته اطلاع درکړے شی۔ او Full day به پرے کیدو او
د هغے د پاره چه څوک بیا Speeches کول غواړی، په Discussion
کښ حصه اغستل غواړی د هغوی نو مونه به پکښ شامل کړی۔

The sitting is adjourned and we reassemble tomorrow at 10.00a.m.

Thank you very much.

(اسمبلی کا اجلاس جمعرات 13 نومبر 1997 صبح دس بجے تک کے لئے ملتوی ہوگیا)